

63

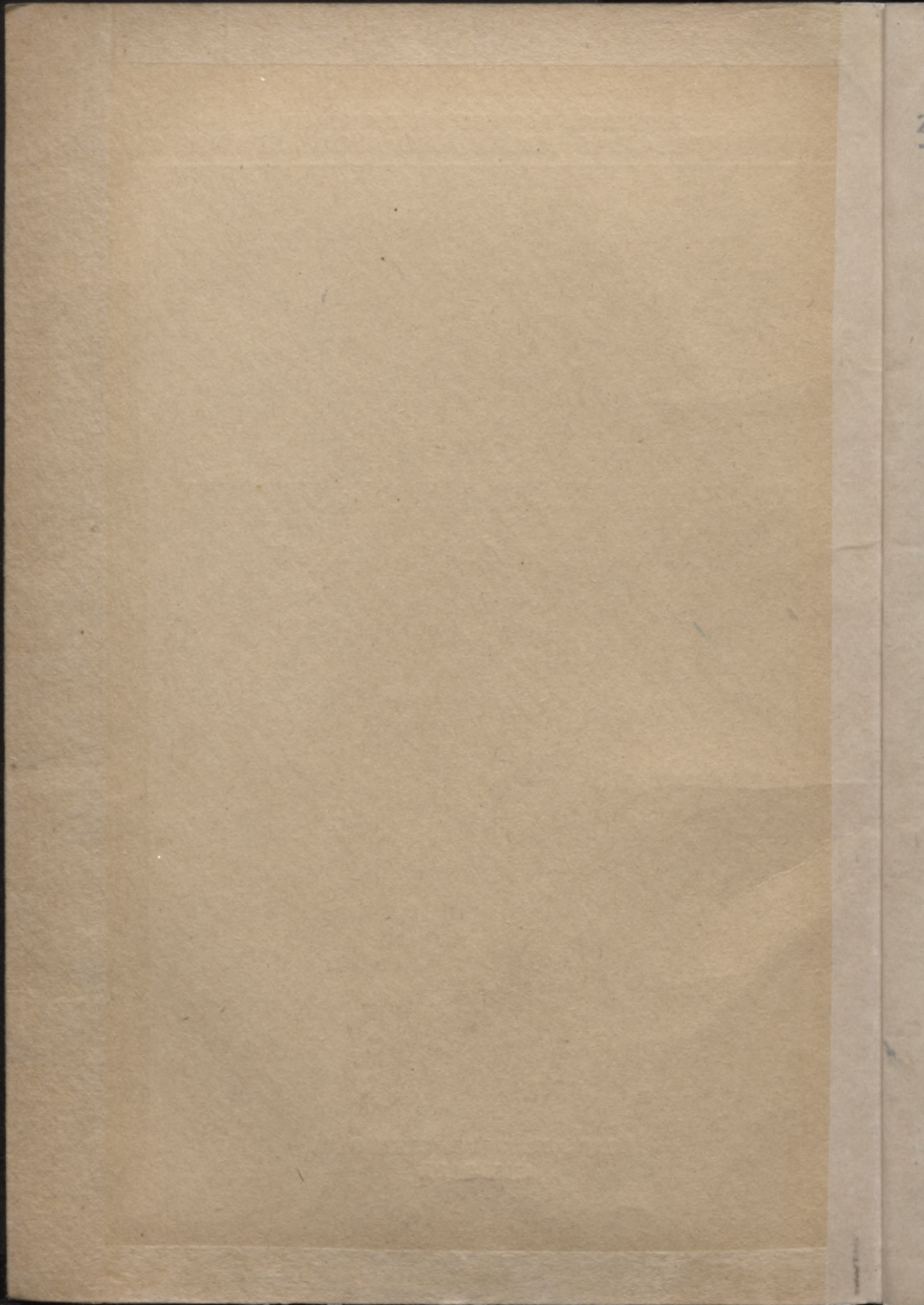
— 2243

PSRS ZIVJU RŪPNIECĪBAS MINISTRIJA
ZIVJU RŪPNIECĪBAS STRĀDNIKU ARODBIEDRĪBAS CK

Lj^m $\frac{63}{2243}$

DROŠĪBAS TECHNIKAS NOTEIKUMI
zivju rūpniecības kuģos

RĪGAS JŪRAS ZVEJNIEKU OSTA
1955. GADĀ

L ~~63~~
2243

PSRS ZIVJU RŪPNIECĪBAS MINISTRIJA
ZIVJU RŪPNIECĪBAS STRĀDNIĒKU ARODBIEDRĪBAS CK

Saskaņots

Zivju rūpniecības strādnieku
arodbiedrības sekretars **Kozjmins**
1951. g. 15. martā

Apstiprinu

PSRS Zivju rūpniecības
ministra vietnieks **Gaidukovs**
1951. g. 14. augustā

L n ~~63~~
2243

DROŠĪBAS TECHNIKAS NOTEIKUMI
zivju rūpniecības kuģos

RĪGAS JŪRAS ZVEJNIEKU OSTA
1955. GADĀ

ju
ir-
to
un
ir-
gs
as
un
rai
nī-
ra
os
as
du
nu
ia-
ro-
m-
cā-
lās
ne-
tas
no-
eic
ku
ko
tas
du
tur
in-
las

Latv. PSR Valsts Biblioteka
Inv. 56-7823

Janb. 60

S A S T Ā D I T Ā J I:

0309065253

Janb. 84 VIII

Tālbraucēju kapteinis V. A. KUŠNAREVS
Tālbraucēju kapteinis A. I. PEITMANIS
Inženieris-mehaniķis A. P. KRASOVSKIS
V. A. KUŠNAREVA vispārējā redakcijā.

Šie drošības tehnikas noteikumi attiecināti flotes, ostu, flotes pārvalžu, rūpnīcu, kombinātu, trestu, MZS, arodbiedrības tehnisku inspekciju darbiniekiem un PSRS Zivju rūpniecības ministrijas flotes inspektoriem.

Šie noteikumi sastādīti pamatojoties uz spēkā esošiem nolikumiem, PSRS Zivju rūpniec. min. un PSRS Jūras flotes min. pavēlēm drošības tehnikā, PSRS Zivju rūpn. ministrijas un tās galveno baseinu pārvalžu agrāk izdotiem noteikumiem un instrukcijām, kā arī to vietā.

I VISPĀRĒJIE NOLIKUMI.

1. Šie noteikumi obligāti visām personām, kas strādā uz zivju rūpniecības kuģiem.

2. Kuģa administrācijai jāiepazīstina katrs jauniestājamais darbinieks ar viņa pienākumiem pēc kuģa saraksta, ar viņam uzdoto darbu drošības tehnikas noteikumiem, kā arī kuģa, nozvejas un citu ražošanas darbu vispārējiem drošības noteikumiem, jāpārbauda tas tehnikuma zināšanā un jāizdara par to attiecīgs ieraksts speciālā reģistrācijas žurnālā.

3. Kuģa kapteinis atbildīgs (zvejnieku brigādē nozvejas priekšnieks jeb brigadieris) par drošības tehnikas stāvokli un tās noteikumu ievērošanu. Kapteinim ir pienākums personīgi vai caur saviem palīgiem, caur vecāko mehaniķi, peldošās rūpnīcās — caur ražošanas nozvejas pārziņiem, bet uz mazizmēra zvejas kuģiem — caur vadā stūrmani veikt visus šinīs noteikumos minētus drošības profilaktiskus pasākumus, atbilstoši ražošanas darbiem uz kuģa, mehanismu, elektroarmatūras un elektro vadu tipam un konstrukcijai, spert visus vajadzīgos soļus negadījumu novēršanai, organizēt drošības tehnikas instruktažu.

4. Kuģa vecākais mehaniķis atbildīgs par visu kuģa mehanismu, elektrotehniskās aparaturas, mašīntelpas, iekārtas drošības tehniku un pareizo tehnisko stāvokli, kā arī mašīnu saimniecības objektu dažāda remonta darbu drošības tehniku. Vecākais mehaniķis ved instruktažu un iepazīstina viņam padotās personas ar drošības tehnikas noteikumiem, kā arī seko visu nepieciešamo drošības pasākumu izpildīšanai.

5. Kuģa iekārtas elektrotehniskajā daļā drošības tehnikas atbildīgais vadītājs ir vecākais mehaniķis, kuram jāseko šo noteikumu ievērošanai, jāinstruē apkalpojošais personāls un jāveic profilaktiskie pasākumi cīņā pret negadījumiem.

Par kuģa iekārtas elektrotehniskās daļas drošības tehniku atbildīgs tieši elektromehaniķis (vai viņa vietnieks). Tam jāseko drošības tehnikas noteikumu ievērošanai, visas elektroiekārtas apkalpošanā un remontos, jāspēr soli elektromašīnu, elektro vadu un aparaturas norobežošanai, iezogšanai un izolēšanai, jāuztur uzticēti mehanismi un aparatura kārtībā un drošā stāvoklī, jāinstruē apkalpojošais personāls par elektromehanismu lietošanas drošības noteikumiem.

7. Otrais mehaniķis atbildīgs par viņam uzticēto mehanismu, instrumentu, ierīču un iekārtas drošo stāvokli mašīnu telpā, apskata un pielaiž lietošanā tikai kārtībā esošos, instruē mašīnas komandu un seko šo noteikumu izpildīšanai.

8. Otrais, trešais un ceturtais mehaniķi, atrodoties uz vakts, seko, lai mašīnas komanda izpildītu drošības tehnikas noteikumus, instruē to par mehanismu nepieciešamu kopšanu un par piesardzības soļiem, tos apkalpojot; viņi atbildīgi par darbu drošību ar tiem uzticētiem mehanismiem.

Peldošās rūpnīcās pie konservu ražošanas tehnoloģiskās iekārtas apkalpošanas par drošības tehniku noteikumu ievērošanu atbildīgs rūpnīcas mehaniķis.

9. Par pietauvošanas ierīču un līdzekļu pareizo tehnisko stāvokli atbildīgs kapteiņa vecākais palīgs; šo ierīču un līdzekļu pareizai un drošai lietošanai seko kapteiņa palīgi, kas tieši vada pietauvošanas operācijas uz bākas un uz pūpes.

10. Kapteiņa vecākais palīgs atbildīgs par aizborta darbu un visu kravas operāciju drošību un pareizu organizāciju, par dažādu klaja ierīču drošu tehnisku stāvokli ie- un izkraušanas darbos, kā arī PSRS zivju rūpniecības flotes kuģu tehniskās ekspluatācijas noteikumos norādītajos darbos. Viņš arī seko kuģa savlaicīgai un pienācīgai apgādei glābšanas līdzekļiem un to drošai pielietošanai.

11. Ja kāds no kuģa darbiniekiem pamana cilvēku dzīvībai vai veselībai draudošas briesmas, viņam nekavējoties jāziņo par to kuģa kapteinim vai viņa palīgam (vecākajam palīgam — uz klaja, vecākajam mehaniķim — mašīntelpā, konservu ražošanā — rūpnīcas mehaniķim vai nozvejas pārziņim) un pēc iespējām nekavējoties pašam jāspēr soļi draudu likvidēšanai.

12. Visās draudīgās vietās jāizkar plakati un brīdinoši uzraksti.

13. Drošības tehnikas plakati un noteikumi un jānoformē strādājošo nacionalās valodās.

II KĀPŅU UN NOEJU IZLIKŠANA

1. Kapteiņa vecākais palīgs atbildīgs par drošības tehnikas noteikumu izpildīšanu pie kāpņu izlikšanas un noeju ierīkošanas.

2. Pirms cilvēku izsēdināšanas vai uzkāpšanas, kapteiņa vecākais palīgs apskata kāpnis un noejas.

3. Aizborta kāpnēm un to platformām jābūt iežogotām ar rēliņu — statņi un lereju ķēdes (jeb līne).

4. Aizborta kāpnēs izliekot, starp tām un kuģa korpusu, obligāti jāieliek koka (vai kāds cits) fenderis. Kāpņu tālās jāpievelk ar tekošo galu pie borta, lai uzliekamām kāpnēm nebūtu līmeniskas lozes (staigāšanas).

5. Nakts laikā pie izliktām kāpnēm vai noežām obligāti jānovieto visu kāpni apgaismojoša spuldze.

6. Ja kuģis nestāv cieši piestātnei klāt, no krasta uz kāpnēm jāizliek plankas sastiprinātas ar 3 cm bieziem šķēršļiem un piestiprinātas pie kāpņu apakšējās platformas.

7. Noežām visā garumā jābūt šķēršļiem ne šaurākiem par 3 cm ar savstarpēju attālumu ne lielāku par 35—40 cm.

8. Noeju augšgalā jābūt esēm (gredzeniem) to piestiprināšanai.

9. Noeju augšgaliem uz kuģa obligāti jābūt piestiprinātiem ar galu (trosi), lai tie nestaigātu uz margsienas vai vaterveisa.

10. Liekot noeju uz margsienas, pie tās jānovieto uz kuģa pusi īsas kāpnēs (reliņu kāpne).

11. Kategoriski noliegts lietot noeju vietā trepes.

12. Pie zvalstīšanās uz kuģa, cilāšanās uz viļņiem, zem noejas (vai kāpņu dēļiem) obligāti jānovieto dzelzs loksne, vai koka (jeb metala) veltnis.

13. Noejas abās pusēs jābūt statņiem ne īsākiem par 1 metru ar izvilktiem to starpā lejeriem visā noejas garumā.

14. Noņemot uz laiku kāpnēs vai noejas, margsienu atsegtās vietas jānovelk lejeriem.

15. Cilvēku drūzmēšanās uz kāpnēm, noežām un to platformām aizliegta.

16. Aizliegts radīt ļauzu pretstraumes uz noežām un kāpnēm.

17. Ierīkojot noejas ar līkumu (pagriezienu), to apakšdaļas piebūvi jāiekārto (pagriezienā) platformas veidā ne mazākas par 2×2 m.

18. Kuģim stāvot ilgstošā remontā, kad vajadzīgs nolaist un celt par noežām detaļas, ierīkoto noeju platumam jābūt ne mazākam par $1\frac{1}{2}$ m.

19. Aizliegts sviest lejā pa noežām smagus priekšmetus, tie jānolaiž ar troses palīdzību.

20. Detaļas nolaižot vai velkot augšā, kategoriski aizliegts staigāt pa noežām.

20. Pie kāpnēm (vai noežām) no klaja puses obligāti jābūt glābšanas riņķim un glābšanas līnei.

22. Aizborta kāpnēm apakšpusē visā garumā jābūt apšūtām ar dēļiem.

III DZIVOJAMO UN DIENESTA TELPU, DARBA VIETU UN GAITEŅU APGAISMOŠANA

1. Visām dzīvojamām un dienesta telpām, kā arī gaitējiem uz kuģa jābūt labi apgaismotiem ar pastāvīgiem degpunktiem atbilstoši Vissavienības standartam un PSRS Jūras reģistra noteikumiem.

2. Atklāta tipa armatūras pielietošana saskaņā ar PSRS Jūras reģistra noteikumiem pieļaujama tikai dzīvojamās telpās.

Visu spuldžu un patronu zem sprieguma esošās daļas jāaizsedz no nejaušas pieskārsšanās. Patronas ar ieslēdzējiem drīkst pielietot tikai kajīšu galda lampām.

3. Kā izņēmums pieļaujama kuģa telpu, darba vietu un mehānismu detaļu pagaidu apgaismošana remonta laikā utt. ar pārnesamo armatūru, obligāti ievērojot zemāk minētos drošības noteikumus pārnesamās apgaismošanas armatūras lietošanai.

4. Pagaidu pārnesamos apgaismošanas lāktenus un spuldzes nedrīkst atstāt zem sprieguma bez uzraudzības. Izbeidzot darbus, kuri paģērēja pagaidu apgaismojumu, pārnesamā armatūra jānovāc.

5. Lietojot pārnesamo armatūru, vadi jāšargā no nejaušas bojāšanās un tamdēļ jāuzkar. Aizliegts izlikt vadus gar un šķēršām gaitējiem, kā arī iespīlēt durvis. Kabelis jāšargā no tauku vielām, lai nebojātu gumiju. Pēc lietošanas pārnesamo armatūru jānoslauka sausu.

6. Aizsargkupolu un sietu noņemšana armatūrai, kā arī spuldžu lietošana ar uzlodētiem cokoliem aizliegta.

7. Dienesta telpās, gaitēšos un kajītēs ņemt atzarojumus no jebkādas apgaismošanas armatūras aizliegts.

8. Visas gaismekļu daļas jāuztur kārtībā, tīrībā, pilnīgākai to gaismas jaudas izmantošanai.

9. Pie slēdžiem obligāti jānovieto uzraksti: «Ieslēgts», «Izslēgts».

10. Pastāvīgo gaismas avotu gaismas stiprums nedrīkst maināmi svārstīties, tādēļ apgaismošanas ģeneratoru dzinēji jāapgādā ar droši darbojošajiem regulatoriem.

11. Visi gaismas punkti, īpaši mašīntelpās jāapgādā ar matstikla kupoliem, lai aizsargātos no acu apžilbināšanas.

12. Dažādu kontrolaparātu un mehānismu (manometru, ūdensmērītāju utt.) apgaismošanas spuldžu gaisma jānorobežo, lai virzītu starus vienīgi uz apgaismojamiem objektiem.

13. Kāpnes jāapgaismo tā, lai neapžilbinātu acis pa tām kāpošiem cilvēkiem. Ja šo noteikumu nevar izpildīt, tad spuldzes jāapgādā ar matstikla aizsargu kupoliem.

14. Pārnesamai armaturai telpu vai mehānismu pagaidu apgaismošanai jāatbilst PSRS Jūras reģistra noteikumiem, tas ir — jābūt kārtīgi iezemotai un apgādātai ar nebojātiem šļauku kabeļiem un stikla (labāk matstikla) kupoliem un metālā sietiem.

15. Bojātas un attiecīgam nolūkam neparedzētas pārnesamās armatūras lietošana aizliegta. Elektromehānikim (vai viņa atvietotājam) personīgi jāpārbauda pārnesamu armatūru un jāseko tās mērķtiecīgai pielietošanai.

16. Dažreiz vakuuma, kā arī gāzes pildītās kvēlspuldzes uzsprāgst, tādēļ jāizsargājas tām tuvojoties un tuvināt sejai atklāta tipa lākteņus.

17. Remonta darbos lietojamām rokas kontrollampām jābūt mazjaudīgām, apgādātām ar drošām patronām un labi izolētiem vadiem, lietojot kontrollampas ogļu bunkuros, akumulatoru telpās un citās mitrās un ugunsnedrošās un sprādziena nedrošās telpās — aizliegts.

18. Ja kuģa tīkls, kuģa remonta laikā, tiek barots ar krasta maiņstrāvu (saskaņā ar īpašu ostas drošības tehnikas nodaļas PSRS Jūras reģistra inspekcijas atļauju), tad lietot pārnesamas un galda lampas dzīvojamās telpās kategoriski aizliegts. Šinī gadījumā attiecīgās maģistrales jāatvieno no tīkla.

19. Sevišķi mitrās, nedrošās pret elektriskās strāvas sitieni telpās, kā arī vietās, kur sienas un grīdas labi vada elektrību, (katlu iekšienē, balstu tvertnēs, koferdamos, karteros, tuneļos, ūdenstvertnēs, klusinātajos u. c.) pārnesamās lampas jābaro ar spriegumu ne augstāku par 12 voltiem, 12 voltu pārnesamās iekārtas barošanai jālieto akumulatorus, motoru ģeneratoru vai spriegumu pazeminošu ierīci ar elektrisku savienojumu starp augst- un zemspriegumu. Šādos gadījumos pārnesamās lampas barot no parastā sprieguma kuģa tīkla aizliegts.

20. Spridzināmo un viegli uzliesmojošu vielu (benzīna, petrolejas, motordegvielas, kuzbas lakas, municijas vaļu medību kuģos u. c.) glabātuvēs, kā arī apskatot un strādājot degvielā, mazutā un ogļu bunkuros, parastā tipa pārnesamo lampu lietošana aizliegta. Neatkarīgi no citiem drošības līdzekļiem augšminētajās telpās atļauts lietot vienīgi speciālus pārnesamus lākteņus, sprādzienu drošā (raktuvju) tipa.

21. Vietās, kur var sakrāties viegli uzliesmojošas gāzes vai ogļu putekļi, nedrīkst uzstādīt sienas kontaktus, slēdžus, kā arī nedrīkst ierīkot jebkādas pagaidu atzarojumus. Pagaidu apgaismošanai šinī gadījumā jālieto raktuvju lākteņus.

22. Piekaramā pārnesamā armatūra (spuldzes) tilpņu pagaidu apgaismošanai jāapgādā aizsargkupoliem, sietiem, nebojātiem šļauku kabeļiem ar kārtīgu iezemojumu. Vadi nedrīkst iet

līdztekus stāvām kāpnēm, lai novērstu viņu bojāšanu un cilvēku ievainošanu ar elektrostrāvu. Piekārt spuldzes aiz vadiem aizliegts.

23. Akmeņogles ie- un izkraujot, bunkuros un tilpnēs rodas sprādziena bīstami ogļu putekļi, tādēļ tilpņu apgaismošana pielaižama vienīgi ar speciālu, sprādzienu drošu hermetisku armatūru. Parasto hermetisko armatūru drīkst lietot tikai vispārējai apgaismošanai uz klāja pie tilpnēm un vinčām.

24. Bunkuru apgaismošanai jālieto vienīgi pārnesamus sprādzienu drošus raktuvju tipa lākteņus.

25. Uzņemot kuģa bunkuros šķidru degvielu, izdalās vieglas, sprādziena bīstamas gāzes, tādēļ visas bunkuru izvadcaurules jāapgādā aizsargsietiem. Uzmērijot uzņemtās degvielas daudzumu ar mērcaurulēm, pārnesamos lākteņus apgaismošanai pielietot aizliegts. Vajadzības gadījumā jālieto speciālus sprādziena drošus raktuvju tipa lākteņus. Naftas bunkuru mērcaurules jāapgādā neatgrieziniskiem vārstuļiem.

26. Slēgtās kuģa telpās, kur krāso ar ugunsdrošām vielām (kuzbasslaka u. c.), apgaismošanas armatūra un elektromehānismi pilnīgi jāatvieno no kuģa tīkla, līdz pilnīgai šo telpu attīrīšanai no ugunsdrošām gāzēm. Apgaismot šīs telpas ar pārnesamā armatūru aizliegts, drīkst lietot vienīgi sprādziena drošus raktuvju tipa lākteņus.

Šo telpu tuvumā jāizkar brīdinoši uzraksti par smēķēšanas un atklātas uguns dedzināšanas aizliegumu.

IV KLĀJA DARBI.

1. Nepiederošu personu klātbūtne pietauvošanas un kravas operāciju izpildīšanas vietās kategoriski noliegta. Šīs vietas jāiežogo ar reliņiem.

2. Pietauvošanās operāciju vietām jābūt pietiekami apgaismotām.

3. Pietauvošanas operāciju veikšanas laikā komandas locekļiem aizliegts sarunāties par blakus lietām.

4. Piesiešanas gala izmešana jāpavada ar saucienu «Sargies»; gala svāriņam jālieto īpaši pagatavotu no būraudekla smilšu maisiņu.

Krasta komanda nedrīkst pielaist svešas personas pietauvošanas līnijās tuvumā.

5. Aizliegts uzturēties stingri uzstieptu, slīdragos iestiprinātu pietauvošanas trosu tuvumā.

6. Aizliegts lietot pietauvošanas ierīces, šķenteļus, blokus, šēķeļus utt. bez iepriekšējas apskates no PSRS Jūras reģistra

inspekcijas. Uz kuģa izsniedzamās pietauvošanās ierīces jāapgādā attiecīgiem to labuma sertifikātiem jeb iezīmēm.

7. Pietauvošanās līdzekļi jāuzglabā saskaņā ar jūras prakses prasībām. Ziemas laikā pietauvošanas troses jāapsedz apvalkiem, aizsardzībai pret apsaldšanu.

8. Strādāšana troses kaiļu iekšienē (buchtu iekšienē) un troses izlaišana tieši no kailēm aizliegta.

Sagatavojoties pietauvošanas operacijām, troses kārtīgi un pietiekamā daudzumā jāizvelk uz klaja.

9. Strādāt ar saķinķotām trosēm, tāpat strādāt ar tērauda trosēm bez cimdiem aizliegts. Pirms lietošanas troses jānotīra (jāatrasa).

10. Pietauvošanas troses ievilkšanas laikā tai tuvoties drīkst tikai ar to strādājošas personas, kurām jāveic vajadzīgie drošības pasākumi. Citiem kategoriski aizliegts novietoties pie troses un tās vilkšanas virzienā.

11. Pietauvošanas trosu ievelkot vai palaižot, tekošo galu turētājiem aizliegts tuvoties mehānisma spolei un arī slīdrāgiem (poleriem) tuvāk par vienu metru, šeit jāpiemērojas darba apstākļiem.

12. Aizliegts likt lielāku troses kārtu skaitu pietauvošanas mehānisma spolei griežoties.

Pietauvošanas trosu ievilkšana jāsāk tikai pēc sauciena no krasta, ka gals iestiprināts un tīrs (klārs).

13. Vienkāršo aizzūru uzlikšana pietauvošanas trosēm jāveic saskaņā ar jūras prakses noteikumiem. Izlaižot aizzūru kari, tekošā gala turētājam aizliegts novietoties tuvāk par vienu metru no aizzūru uzlikšanas vietas.

14. Atdodot no aizzūru slīdrāgos aizzūrtu pietauvošanas trosi, aizzūru atdevējam jāatrodas troses novilkuma pretējā pusē.

15. Strādājot ar pietauvošanas trosēm pie ķeipēm un skriptuļiem, aizliegts izlaist un ievilkēt trosi.

16. Vilkšanas (šlepes) laikā aizliegts novietoties velkoņa doka vai arkas darbības rajonā.

17. Pietauvošanas troses aizvedot ar laivu, aizliegts stāvēt laivas pakalgalā, ja tur novietota izlaižamā pietauvošanas trosē.

18. Laivas aizvesto pietauvošanas trosi ievilkēt, kamēr laiva nav atbrīvojusies no tā pilnīgi un aizbraukusi prom no gala, aizliegts.

19. Strādāšanai ar pietauvošanas mehānismiem drīkst pieļaut tikai speciāli nozīmētus cilvēkus. Strādāšana ar pietauvošanas mehānismiem bez to vadošā kapteiņa palīga pavēles aizliegta.

Piezīme. Komandējošā sastāva personām, kuras pārzin pietauvošanas ierīces uz bakas, kā arī personām, nozīmētām enkurspīlves apkalpošanai pirms tās ieslēgšanas darbam jāpārlicinās par tās brīvo gaitu un atsvabināšanu no tauvām.

20. Pēc pietauvošanas operāciju izbeigšanas, troses jānovāc nozīmētās vietās, bet pietauvošanās mehānismi jāizslēdz no darbības stāvokļa.

rādījumiem vada pietauvošanas darbus.

21. Kuģim manevrējot pie piestātnes, tās līmenī, zemāk esošie iacbortī un iluminatori jānoslēdz.

Piezīme. Iekštelpās zem iluminatoriem jāizlik standartizētus brīdinošus uzrakstus: «Kuģim ieejot, stāvot ostā un atejot no piestātnes, iluminatori jātur slēgti.» «Izslīeties nedrīkst.»

22. Kuģa pietauvošanas un attauvošanas laikā uz krasta ir klāt (ostas) dežurējošais uzraugs, kurš pēc kuģa kapteiņa no-

23. Pietauvošanai nozīmējamo vietu dispečeram laikus jāsa- skaņo ar ostas kapteini, kuram savukārt līdz kuģa ienākšanai jāpārbauda piestātnes derīgumu un gatavību kuģu uzņemšanai.

24. Rīgenes, takelažas, bloku u. c. izmaiņas darbu vietās uz klāja nedrīkst būt klāt personas, kas tieši nepiedalās šajos darbos.

25. Nepiederošām personām aizliegts novietoties uz klāja, kur izpilda remonta un rūsas nokalināšanas un norivēšanas darbus, kā arī šļūptāļu nostiprināšanas vietās, ja laivas atrodas bortam pāri, nolaišanas kārtībā. Šīs vietas jāiežogo.

V. ENKURU IERĪCU UN AIZBORTA DARBI.

1. Par enkurierīcēm uz klāja atbildīgs kapteiņa vecākais palīgs.

2. Kuģim pietauvojoties, vai stājoties pie enkura, kā arī dodoties braucienā, par enkuru ierīču operācijām atbildīgs kapteiņa nozīmētais darbam uz bakas kapteiņa palīgs.

3. Bez iepriekšējās enkurspīlves kustību pārbaudes aizliegts ar to strādāt.

4. Pirms enkuru izmešanas vai pievilksanas klīzei, jāpārlicinās, ka tauvu kastē neviena nav. Ja tauvu kastē atrodas cilvēki, enkuru izmest aizliegts.

5. Pirms enkuru izmešanas jāizvelk bojrepi kārtām, vai to jāizlaiž aiz borta, turot tīru bez samešanās, bet boju jātur sagatavotu uz borta uzmalas vai uz ķeipes.

6. Pirms enkuru izmešanas jāpārlicinās, ka blakus kuģim zem enkura nav laivu, baržu utl.

7. Izmetot un paceļot enkuru, aizliegts stāvēt aiz un priekš

enkursvilpes tauvas ceļā, lai izsargātos no ievainojumiem ar izlecoču klinčas sprūdu, pārtrūkušu tauvu vai enkurķēdi.

8. Saliekot tauvu ķēžu kastē, obligāti jālieto speciali kāši.

9. Aizliegts kāpt uz enkurtauvu, saliekot to tauvu kastē.

10. Pacelta enkura attīrīšanas laikā aizliegts iedarbināt enkurspilvi, jo aiz borta uz steliņa pie enkura atrodas cilvēks.

11. Izraujot enkuru ar kuģa padošanu, obligāti jāpanāk cilvēku iziešana no tauvu kastes.

12. Stāvot ostā (sevišķi peldošām rūpnīcām), aizliegts atstāt enkuru tikai uz slokšņu aizturiem. Līdztekus tiem enkurtauvas jāiespilē ar Legofa aizturiem vai jāuzliek skrūvju aizturi.

13. Aizvedot enkuru ar laivu, pielietojot anšpagas, aizliegts saliekties virs tām, atdodot corinu pie kāda no anšpagas galiem.

14. Stāvot dokā, aizliegts veikt jebkādas operācijas pie enkurspilves jeb ar enkurspilvi bez saskaņošanas ar doka administrāciju. Pirms šo operāciju sākšanas jāpārlicinās, ka zem enkuriem dokā cilvēku nav.

15. Enkuru tauvu noņemšana no enkurspilves jāizdara vienīgi ar kāšiem (abgalderiem).

16. Aizliegts izdarīt aizborta darbus bez kapteiņa vecākā palīga ziņas vai pavēles.

17. Pirms cilvēku nolaist aiz borta vai pacelt rīgenē, kur kritiens apdraud dzīvību, obligāti jāpārlicinās, ka pielietojamie līdzekļi un ierīces ir drošas un izturīgas.

18. Visos gadījumos un pat ievērojot visus piesardzības soļus, aizliegts nolaisties aiz borta bez otra darbinieka klātbūtnes un palīdzības.

19. Pārvietot, nolaist un pacelt piekari vai steliņu kopā ar tanī esošiem cilvēkiem kategoriski aizliegts.

20. Personas, kam jāveic aizborta darbi, obligāti apgādājamas ar glābšanas vestēm.

21. Kuģim braucot aizliegts strādāt steliņos, kā piemēram, mazgāt vai krāsot kuģa korpusu, rīgeni, dūmeņus, mašīnu gaismas lūkas vai citus aizborta priekšmetus, izņemot gadījumus, kur to prasa kuģa saglabāšana un avarijas laikā. Tādos gadījumos darbinieks labi noštropējams ar galu.

VI. OPERACIJAS AR KUĢA LAIVĀM UN KUTERIEM.

1. Visi kuģi jāapgādā ar kārtībā esošām glābšanas ierīcēm, saskaņā ar PSRS Jūras reģistra normām. Bez tam, visām glābšanas laivām jābūt iekārtotām saskaņā ar PSRS Reģistra noteikumiem un normām.

2. Bez iepriekšējās PSRS Jūras reģistra inspekcijas apska-

tes un iezīmēšanas, glābšanas laivu ceļamās un nolaižamās ierīces pielietot aizliegts. Par šo noteikumu ievērošanu atbild kapteiņa vecākais palīgs.

3. Bojātas glābšanas laivu ceļamās un nolaižamās ierīces un nedrošu iekārtu lietot aizliegts.

4. Glābšanas laivas celšanas un vadišanas operācijas izdara attiecīgo kuģa komandas sastāva persona, saskaņā ar kuģa pastāvošo sarakstu.

5. Pie laivu celšanas un nolaišanas darbiem netiek pielaiestas personas, kam nav pietiekamu tehnisku zināšanu šinīs darbos.

6. Ja trose nav uztīta uz spolēm vai sakailēta specialos toveros, aizliegts nolaist laivu uz ūdens bez iepriekšējās laivas tallu tekošo galu notīrīšanas un izvilšanas uz klāja.

7. Nolaižot glābšanas laivu, propes jāpiegriež līdz galam. Katrā laivā jānovieto glābšanas riņķi un glābšanas vestes višiem airētājiem un pasažieriem.

8. Laivu celšanas vai nolaišanas laikā airētājiem aizliegts novietoties starp laivas tallām un vadņiem (števīņiem), viņiem jāstājas pie aizmugurēm tikai tallu vidū.

9. Aizliegts nolaist vai pacelt laivas kuģim ejot straumē, vai lielos vilņos, bez stingri novilkta falina. Pirmos divos gadījumos laivai jānodrošina vadīšana ar stūri.

10. Laivas tallas izliekot vai aizliekot, tie ātri un tikdaudz jāuzlaiž (jeb jāievelk), lai tie neciestu pārrāvuma izstiepi, laivai nolaižoties uz vilņiem.

11. Laivas tallu apakšējo bloku izlikšana vai aizlikšana jāizdara saskaņā ar jūras prakses noteikumiem; apakšējos blokus izliekot, tie nekavējoties jāuzvelk augšā ar sevišķām atsaitēm.

12. Nokāpt laivā pa tallām jeb galiem aizliegts. Lietojot glābšanas šķenteljus, tiem jāuztaisa musīņi.

13. Uzstādot rīgeni un uzvelkot buras, aizliegts kāpt uz soliem, kāpt mastā takelažas tīrīšanai (atraisīšanai) un tamlīdzīgi.

14. Laivā aizliegts stāvēt, sēdēt uz bortiem un spieģeļa. Airētāju uz un nokāpšanai jānotiek pakāpeniski.

15. Glābšanas laivā nedrīkst uzņemt kravu un pasažierus vairāk par noteiktu normu. Katras glābšanas laivas priekšgalā jābūt uzrakstītam laivas kārtas numuram, tās izmēriem, ietilpībai (kubaturai) un maksimālam pielaižamam cilvēku skaitam.

16. Aizliegts novietot kravu uz soliem vai augstāk par tiem.

17. Laivai pienākot vai stāvot pie kuģa borta vai piestātnes, aizliegts turēt rokas uz uzmalas, duļļiem jābūt novāktiem.

18. Laivai pienākot aizborta kāpnēm uz vilņiem, kāpnes jānolaiž tā, lai novērstu laivas bojāšanas vai apgāšanas iespēju.

19. Gadījumos ja glābšanas laivas segtas brezenta apvalku vietā ar koka vairogiem, kāpt uz tiem aizliegts.

20. Peldošās rūpnīcās, krabu ķērājos, vaļu medību bazēs stingri aizliegts pacelt motorlaivas, krabu ķērāju kuterus ar kravu un pasažieriem, izņemot laivas komandas nepieciešamo locekļu skaitu.

21. Kuteru pacelšanas laikā uzturēties uz kuģa klāja tekošo galu darbības rajonā līdz pacelšanas beigām kategoriski aizliegts.

VII. KRAVAS DARBI.

1. Visām kravas ierīču detaļām (kāšiem, blokiem u. c.) jābūt ar PSRS Reģistra iezīmi par to pārbaudi un pielaižamo darba slodzi, kādā nolūkā viņām periodiski jābūt apskatītām un pārbaudītām PSRS Reģistra inspekcijā. Pārbaūžu rezultāti jāieraksta PSRS Reģistra apstiprinātā parauga grāmatā.

2. Par klāja mehānismu darbību un tehnisku stāvokli atbildīgi kapteiņa vecākais palīgs un vecākais mekāniķis; ikreiz pēc kravas operāciju sākuma viņiem jāapskata visi mekānismi un palīgie rīces, kas lietojamas smagumu pacelšanai un pārvietošanai (vinčas, celtni, kravkoki, (izlices), štropes, šķenteli, šķeļi, skavas, sviras, bloki utl.).

3. Kravas līdzekļiem jānodrošina ātru un drošu pārkraušanas darbu veikšanu, kravas un tās taras saglabāšanu un tiem jābūt kārtības stāvoklī, lai pilnīgi izmantotu to jaudu.

4. Kuģa vinčām un celtniem jānodrošina kravas liega pacelšana un nolaišana un tiem jābūt apgādātiem ar:

a) palīglīdzekļi (bremzes ierīci), kas ļauj pacelamo kravu apturēt katrā augstumā un katrā stāvoklī;

b) ierīci pie mekāniskas piedziņas, kas ļautu regulēt kravas kustības ātrumu;

c) skaidri salasāmiem uzrakstiem uz katra kravkoka ar tā darba celtnes norādījumu.

5. Kravas darbos naktis laikā tilpnēm, kāpnēm un klājam jābūt labi apgaismotam.

6. Iekraušanas darbos aizliegts pielietot pārnesamas lampas bez stikla aizsargkupoliem un metāla sietīņa.

7. Tilpnēs (trimos) aizliegts smēķēt un dedzināt sērskociņus.

8. Kāpnes un noejas strādnieku lietošanai jāapgādā ar pietiekami augstām un stiprām margām no abām pusēm. Ja tādu margu kādu tehnisku iemeslu dēļ uzstādīt nevar, tad kāpņu apakšā starp kuģa zortu un krastu jeb piestātni jānostiepj brezenta vai kravas tīkls, lai novērstu cilvēka iekrišanu ūdenī.

9. Cilvēku pacelšana un nolaišana ar šķenteli aizliegta.

10. Kravas kāšu griezekļiem un unsvatiem jābūt pilnīgā kārtībā. Ja kāsis kaut nedaudz atliekts, nekādā gadījumā nav atļauts to pielietot.

11. Visām ķēdēm, klinčām, gredzeniem, kāšiem, šķekļiem vai griezekļiem, kuri bija pagarināti, nomainīti vai izremontēti ar liedšanu, pirms lietošanas obligāti jābūt PSRS Reģistra inspekcijā apskatītiem un pārbaudītiem.

12. Kravas un atsaišu, bloku ripām (skrituļiem) jāgriežas pilnīgi brīvi.

13. Visāda veida šekeļiem un skavām, kuras pielieto kravas operacijās, pēc izmēra un stipruma jāatbilst ceļamās kravas lielumam. Tādu skavu virām jābūt vienmēr iespraustām līdz galam, sevišķi kravas kāšu šekeļu virām (bultām).

14. Pielietojot kravas operacijās ķēdes, troses un štropes, jāzin tiem pielaižamās darba slodzes lielumu.

15. Kapteiņa palīgs, kurš pārzin kravas operācijas, atbildīgs par pareizu kuģa ie- un izkraušanas operāciju sagatavošanu un organizēšanu, seko, lai ar kuģa kravas ierīcēm netiktu celtas kravas ars varu lielāku par PSRS Reģistrātiem noteiktu normu un seko uzņemamās kravas pareizai trimēšanai un izvietošanai.

16. Ie- un izkraušanas darbiem uz kuģa aizliegts pielaist personas, kuras nedzird pietiekoši labi.

17. Ie- un izkraušanas darbu laikā nedrīkst nepiederošām personām ļaut tuvoties kravas tilpņu lūkām; kravas vietas jānožogo ar reliņiem un tiem jāpiestiprina uzraksts: «Caurstaiģāšana aizliegta».

18. Aizliegts nokāpt vai izkāpt no tilpnēm kravas pacelšanas vai nolaišanas laikā.

19. Aizliegts stāvēt uz klāja zem krāvkoku vai celtņa, kā arī kravas kustības ceļā.

20. Kravas lūkas atverot un noslēdzot, jāievēro sekojoša kārtība:

a) kravas lūkām noņemtie brezenti kārtīgi jānoliek un jānovieto sānis no kravas lūkas tādā vietā, lai viņi netraucētu uz kuģa veicamās kravas operācijas; staigāt pa lūkas vākiem un brezentiem aizliegts;

b) kravas lūku noņemamiem vākiem jābūt skaidri salasāmi apzīmētiem ar vāka kārtas numuru attiecīgā rindā uz kravas lūkas;

c) kravas lūku vāki jāizceļ sākot no lūkas vidus un noliekot uz klāja cieši pie komiņiem;

d) kravas lūkas noslēdzot, vāki jāsaliek uz vietām, sākot no komiņa, virzienā uz kuģa vidu;

e) bēmjū noņemšanai un uzlikšanai jānotiek zem stingras kapteiņa kravas operāciju jeb vakts palīga uzraudzības. Ja kravas lūka nav pilnīgi atsegta un daļa bēmjū paliek vietās, tad viņi jānostiprina ligzdās ar bultskrūvēm un uzgriežņiem.

Aizliegts:

a) noņemt un uzstādīt bēmes ar štropēm, kas nav nozīmēti tādām nolūkam;

b) celt noņemamas bēmes pie kuģa sānsveres, ja nav iekārtota atsaite, kas notur bēmi no strauja sviediena kuģa sānsveres pusē;

c) kāpt uz brezenta apsegto kravas lūku, ja nav droši zināms, ka visi vāki salikti vietās;

d) bez sevišķa, mazākais 1 m augsta iežogojuma veikt ie- izkraušanas darbus, ja kuģa lūku komiņu augstums mazāks par 0,75 m;

e) stipru salu laikā kravas darbiem lietot ķēžu štropes;

f) saīsināt ķēdes ar mezgliem. Ķēžu klinčas jāizsargā no ciešas saskarsmes ar kravas asām šakutnēm ar attiecīgām starplikām;

g) Kravas operācijām aizliegts lietot troses, ja tās jebkurā vietā 8 diametru garumā skaidri redzamo pārrauto stiepu skaits pārsniedz visu stiepuļu kopskaita 10%, tāpat ja trosē uzrāda stipra nodiluma pazīmes, ierūsējusi vai ir redzami citi defekti.

21. Aizliegts pielietot kravas līdzekļus, ja konstatēts sekojošais:

a) koka izliču (kravkoku) defekti, plaisas un izdrupumi tērauda izlicēs (kravkokos),

b) šķentelju, atsaišu un ķēžu virsnormas nodilšana,

c) kāšu, šēķelu, griezekļu, ripu, bloku un to bultu lūzumi, ieplaisājumi un deformācijas.

22. Aizliegts pielietot ķēdes ar nodilumu vairāk kā 10% no klinčas pirmatnējā caurmēra.

23. Kravas šķentelim visā savā garumā jābūt pilnā kārtībā. Viņa galu uz vinčas spoles cieši jānostiprina pie attiecīga spoles unsvata.

24. Šķenteli jāapgādā ar pretsvariem pie kāšiem, lai viņi brīvģājiēnā tītos uz spolēm kārtīgām kārtām un nesatītos. Celtnim vai vinčai darbojoties, virzīt šķenteli rokām aizliegts.

25. Salaidei (špleisei) pie kaušķa vai pie cilpas (auges) jābūt ne mazāk par 3 izvilkumiem ar veselām grīstēm.

Visos gadījumos grīstes jāizvelk pretējā troses salaidei vir-

zienā. Izņēmuma gadījumos var pielaist arī cita veida salaidi, ja viņas izturība būs līdzīga iepriekš aprakstītai.

Aizliegts: a) izdarīt ie- un izkraušanas darbus, ja mastu štagas un vantes nav kārtīgi novilkta.

b) izdarīt kravas darbus ja līdztekus kravkoka topenant-taļļām nav pierikots drošinātājs vai tā saucamais kravas aizturis,

c) eļļot kravas celtņus un vinčas tiem darbojoties un kravai atrodoties gaisā,

d) izlīdzināt kuģa sānsveri ar kravu kuģa ie- un izkraušanas laikā,

e) aizsprostot to ar klāja kravu pretuguns maģistraļu atzarojumus, gaisa mērīšanas cauruļu propes un klāja noteces caurumus (špigatus),

f) aizsprostot ar klāja kravu pieejas vinčām, enkurspilvei, stūres ierīcēm.

26. Klāja kravu (sevišķi kokmateriālus) nostiprinot, jāparedz vajadzības gadījumā iespēja pārsviest kravu pār bortu. Tādēļ kravu saturošie coriņi jānovelk tā, lai ikkatrā brīdī tos varētu nosviest vai pārcirst.

27. Aizliegts viegli uzliesmojošas kravas novietot kambizu, kurtuves nodaļu un dzīvojamo telpu tuvumā un tauvu kastē.

28. Ogļu bunkuru lidlūkām un tvindekjiem jābūt noslēgtām ar vāku. Vēdināšanas laikā lūkas jānoklāj īpašiem režģiem vai jāiežogo.

29. Smagumus pacelot, darbam ar celtņu mehānismiem drīkst pielaist tikai personas, kas prot tos apkalpot. Šos darbus tieši vada kapteiņa vecākais palīgs uz savu atbildību.

30. Masīvu smagumu celšanas darbos nav pielaizami pusaudži līdz 18 gadiem un sievietes.

31. Masīvu smagumu celšana un nolaišana pie nepilnīga tvaika spiediena katlos aizliegta.

32. Aizliegts celt masīvus smagumus, ja vinčas nav pārliktas un iestādītas uz attiecīgo lēno gaitu.

33. Par vinču apskati un pārbaudi pirms masīvu smagumu celšanas atbildīgs vecākais mehāniķis.

Aizliegts:

a) celt masīvus smagumus, ja kuģim liela sānsvere, kā arī jūrai viļņojot (pie kravas operācijām uz reida),

b) veikt masīvu smagumu ie- un izkraušanas darbus, ja topmastam nav novilkta papildus štaga. Pirms masīvu smagumu pacelšanas vajadzīgs:

1) apskatīt un novilkt štagas un vantis, rūpīgi apskatīt visā garumā topenant-taļļas, celšanas taļļas, atsaites,

2) rūpīgi apskatīt visus šķeļus, skāvas, skrūvbultas, klinčas un blokus; blokiem jākustās viegli un brīvi:

c) masīvus smagumus ie- un izkraužot, — lietot kāšus un ķēdes, kāši jāaizstāj skāvām (šķeļiem), bet ķēdes trosēm,

d) nostiprināt masīvus smagumus uz klāja vai tilpnēs ar tauvām (augu trosēm).

e) pielietot bojātas štropes aizliegts. Uz asām šķautnēm štropes jāaizsargā cieta koka starplikām kā arī maisiem un pīteņiem,

f) pacelt masīvus smagumus, kad kravkoks (izlice) nav nostādīta pietiekami svērtēniski,

g) trimēt masīvus smagumus ar šķenteli, ievērtu kravkoka augšējā nokblokā.

h) pievilkt smagumu virs lūkas ar kravkoka šķenteli. Krava jāceļ virs lūkas tuvāk šķentelja svērtēniskam stāvoklim.

34. Aizņemot ar klāja kravu visu klāja laukumu, jāierīko komandai neapdraudētas ejas.

35. Visas klāja kravas cieši jānostiprina tērauda trosēm ar unsvatu, skavu un spriešļu palīdzību.

36. Klāja kravas nelīdzenas virsmas gadījumā (mucas, apaļkoki) ejas jānolīdzina dēļiem, balķiem utt.

37. Ja klāja krava novietota ar atstarpēm vai atsevišķām grupām, starp tām virs kravas jānoliek noejas, jeb jāierīko pagaidu tiltiņu. Gar visiem tiltiņiem jānovelk lejeri pietiekami stipri sevišķi ārējie, cilvēku saturēšanai vētras laikā.

38. Ja uzņemta kokmateriālu krava, tiltiņi jāierīko virs kravu saturošiem coriņiem.

39. Visos klāja kravas pārvadāšanas gadījumos sevišķi uzmanīgi jāierīko pieejas sateču tvertņu mērcaurulēm un pretuguns maģistraļu atzarojumu krāniem.

40. Kokmateriālu vai citas ugunsnedrošas kravas pārvadāšanas laikā uz visa kuģa klāja jāizvelk un jāpievieno atzarojumiem pretuguns šļūtenes.

Iekraužot un pārvadājot ugunsnedrošas kravas, stingri jāievēro ugunsdrošības noteikumi atbilstoši kravas kategorijai. Viegli uzliesmojošo šķidrumu un spridzināmo vielu iekraušana uz kuģa izdarāma tikai pēc ostas pretuguns aizsardzības organu atļaujas saņemšanas katrā atsevišķā gadījumā.

41. Atstarpes starp kokmateriālu kravu saturošiem statņiem jānožogo lejeriem ne zemāk par vienu metru virs kravas līmeņa.

42. Kravas novietošana glābšanas laivu pieejās aizliegta.

43. Stūres taļļas izvelkot, ar tiem nedrīkst šķērsot komandas dzīvojamo un koplietošanas telpu ieejas.

44. Ja stūres taļļas tomēr šķērso kuģa telpu ieejas, viņas jānostiprina vairogiem.

45. Nakts laikā stūres taļļu novietne obligāti jāapgaismo.
46. Vētras laikā par drošības pasākumiem, pāravadājot klāja kravu, atbildīgs kapteiņa vecākais palīgs.

VIII. REMONTA DARBI UZ KUĢA.

1. Par drošību remonta darbos atbildīgs tieši kapteiņa vecākais palīgs un vecākais mehanīķis atkarībā no izpildāmā darba rakstura.

2. Komandai nepiederošas, bet esošas jeb strādājošas uz kuģa personas jāiepazīstina ar drošības tehnikas noteikumiem kapteiņa vecākam palīgam un vecākam mehanīķim.

3. Kapteiņa vecākam palīgam un vecākam mehanīķim jāiepazīstina no jauna uz kuģa iestājušies darbinieki ar tiem uzticamiem mehaniskiem rīkiem un instrumentiem.

4. Uz kuģa atrodošos mehaniskos instrumentus pārzin otrs mehanīķis, bet uz klāja bocmanis. Šiem abiem jāseko, lai instrumenti būtu labā kārtībā un viņi nedrīkst pielaiest strādāšanu ar bojātiem instrumentiem. Darba rīkiem un instrumentiem jābūt pilnīgā kārtībā, labi pielāgotiem un uzasinātiem.

Atslēdznieku mazo un lielo veseru galviņu sitvirsmi jābūt izliektai uz āru (nekādā ziņā ne greizai jeb nostrādātai) un tiem jābūt cieši sastiprinātām ar eliptiska šķērsriezuma koka rokturiem. Aizliegts pielietot kaltus, cirtņus un krustcirtņus ar atskabargām un atštaukātiem galiem. Lai aizsargātos no sitieniem pa rokām — kaltiem, cirtņiem un krustcirtņiem jābūt ne īsākiem par 150 mm. Cirtņu (meiseļu) un krustcirtņu asmeņu slīpējumam jābūt zem leņķa 65° — 75° , bet asmeņu griezošai šķautnei jābūt taisnai jeb nedaudz izliektai uz āru. Strādājot ar cirtņiem, darbiniekiem jālieto aizsarga acenes, lai nodrošinātu acis pret atlecošām drumstalām.

Vīles stingri jāiestiprina rokturos. Uzgriežņu atslēgām jābūt ar standarta izmēriem, ar neizdeldētām lūpām, bez palisām un atskabargām.

Skrūvspīles jāuzmontē darba galdam, strādājošiem pietiekami ērtā augstumā (darbinieka elkoņa līmenī). Skrūvspīļu lūpām un skrūvei jābūt kārtībā.

Visu pielietojamo instrumentu (āmuru, veseru, vīļu, skrūvgriežņu u. t. l.) rokturu virsmi jābūt gludai bez plaisām, zariem un citiem defektiem.

Elektroubji ar spirālvrāpstu jāiezemo, lai pasargātu cilvēkus no elektriskās strāvas sitiena.

Aizliegts:

- a) pārzāgēt uzgriežņu atslēgu mutes.

b) bez cimdiem uzasināt instrumentus, (kaltus, cirtņus, skrāpjus u. tml.)

c) Pielietot instrumentus, mechanismus un citus priekšmetus, kuri nav piemēroti uzdotā darba veidam bez personas, atbildīgas par drošības tehniku uz kuģa, specialas atļaujas saņemšanas.

d) lietot paštaisītas ierīces, dažāda veida režģoiumus, piekares utt., bez to iepriekšējas apskates un atļaujas saņemšanas no personas kas atbild par drošības tehniku uz kuģa.

e) pielietot bojātus mechanismus un ierīces (patenttaļlas, štropes u. t. l.). Mechanismiem un to ķēdēm jābūt pārbaudītiem un iezīmētiem ar PSRS Reģistra inspekcijas iezīmēm.

f) novietot instrumentus uz bēmēm, steliņiem, režģojuma, borta uzmalas u. t. l.

5. Remonta darbu izpildīšanas laikā visām lūkām, un citiem klāja caurumiem jābūt cieši noblīvētiem.

6. Ja lūkas un lidlūkas atvērtas, tās labi jāapgaismo. Bīstamas vietas jāiežogo un jāizkar dēlis ar uzrakstiem: «Nenojaukt», «Caurstaigāšana bīstama».

7. Bez par drošības tehniku atbildīgas personas atļaujas saņemšanas uzstādītus vairogus un iežogojumus nojaukt aizliegts.

8. Kāpņu bojāšanas vai noņemšanas gadījumā attiecīgās ieejas jāaizsprosto.

9. Kuģa konstrukcijas nojaucot, dažreiz pie zemklāja paliek daļas, kas apdraud zemāk staigājošo cilvēku dzīvi. Šīs daļas pienācīgi jānožogo.

10. Remonta darbos mašīnu nodaļā un citās vietās noņemtās kāpnes jānožogo; viņu pieejas un gaiteni jānosprosto un labi jāapgaismo; darbus izbeidzot, kāpnes jāuzstāda vietā. Nojauktās margas jāaizstāj ar pagaidu reliņiem jeb ejas jātaisa ciet un labi jāapgaismo. Darbus izbeidzot margas nekavējoties jāuzstāda vietā un jānostiprina.

Nojaukto režģojumu jāizvieto stipriem, labi piestiprinātiem koka vairogiem jeb gaiteni jātaisa ciet un labi jāapgaismo. Darbus izbeidzot, režģojumi nekavējoties jāliek vietā un jānostiprina.

Mašīnu nodaļā nojauktās grīdas plāksnes jāaizvieto pagaidu koka vairogiem un tie labi jāapgaismo; darbus izbeidzot, plāksnes nekavējoties jānovieto atpakaļ savās vietās.

Nojaukto plāksņu un režģu vietā likt šaurus dēļus aizliegts. Visu naglu gali uz koka vairogiem vai margām jāatliec.

11. Darba vietu un gaiteni aizsprostošana ar nepiederošiem priekšmetiem un atkritumiem aizliegta.

12. Nakts laikā visas darbu izpildīšanas vietas un gaiteni labi jāapgaismo.

13. Pie koka konstrukciju un kuģa inventara priekšmetu nojaukšanas naglas nekavējoties jāizņem vai jāatliec.

14. Stikla un trauku lausku izvietošana ražošanas atkritumos aizliegta. Stikla lauskas jānovāc atsevišķi.

15. Aizliegts izpildīt drīvēšanas, rūsas atšīšanas, cementa un veca krāsojuma nokasīšanas u. t. l. darbus bez aizsarga acenēm.

16. Iekštelpu krāsošanas laikā iluminatori jātur pēc iespējas vaļā.

Nometināt ļaudis svaigi krāsotās un neizžuvušās telpās aizliegts.

17. Mašīnu klāju, sateču, mašīnu deķu, ogļu bunkuru un citu norobežotu telpu krāsošanas laikā ar ugunsnedrošām krāsām (bituma, kusbaslaka un citi) telpas pastiprināti jāvēdina, apgaismošanai jālieto tikai sprādziena drošus lākteņus. Kopējai kuģa apgaismošanas armaturai šajās telpās jābūt pagaidām izslēgtai.

Krāsošanas laikā ar minētām krāsām aizliegts lietot parastās petrolejas lampas, smēķēt un kurt atklātu uguni, lai novērstu sprādziena draudus.

Uguns nedrošo krāsvielu sildīšana uz kambizes pavarda, lāpām, uguns kuriem un cita veida atklātas uguns aizliegta. Krāsu sildīšanai to burkas jāielaiž karstā ūdenī.

18. Takelažas darbiem, smagumu un mašīnu detaļu u. t. l. pārvešanai aizliegts nozīmēt personas, kam nav pietiekamu tehnisku zināšanu šo darba veidu izpildīšanā.

19. Apgaismot vai staigāt ar atklātu uguni aizliegts:

- a) visa veida šķidra kurināmā un mineraleļļu glabātuvēs,
- b) ogļu bunkuros, c) miltu un pakulu glabātuvēs, d) krāsotāju kajītēs un noliktavās.

Piezīme: Atklāta uguns nozīmē: aizdedzinātu sērkokciņu, aizdedzināšanas ierīces, degļus, degošas skalas, degļas un sveču lākteņus, arī aizdedzinātas cigaretes, papirosus un pīpes.

20. Turēt atklātu uguni blakus vaļā attaisāmām šķidrās degvielas un eļļu uzglabāšanas telpām, kā arī izjaucot degvielas un eļļas cauruļvadus — aizliegts.

21. Nokāpt norobežotās, slikti vēdināmās telpās: dubultdienā, diptankos, ogļu bunkuros u. c. atļauts tikai pēc iepriekšējās gaisa pārbaudes ar sprādziena drošu (raktuvju) lampu. Ja tās gaisma kļūst blāva, jeb pardaudz spilgta, telpās ieiet nedrīkst, kamēr tās nebūs labi izvēdinātas.

Strādāt naftas tvertnēs un cisternās pielaižams tikai pēc to gaisa parauga analīzes un ķīmiskās laboratorijas pozitīva slēdziena saņemšanas.

Neatkarīgi no gaisa parauga analīzes rezultātiem, nekādos

gadījumos cilvēks nedrīkst ieiet vai strādāt minētās telpās, ja viņam nav nodibināti nepārtraukti sakari ar viņa pavadītāju.

22. Uzturēt atklātu uguni telpās ar nepietiekamu vēdināšanu drīkst tikai saņemot speciālu personas, atbildīgas par drošības tehniku, atļauju, ja viņa pārliecinājās personīgi, ka gaiss minētajās telpās tīrs.

Piezīme. Strādājot balasta tilpnēs, katlos u. t. l., pielaižama tikai elektriska apgaismošana ar spraugumu ne augstāku par 12 voltiem vai īpaši elektriski lākteņi.

23. Mitrās telpās strādājošiem (tilpnēs, dubultdibenā utt.), lietojot pārnesamu elektrisko armatūru, kategoriski aizliegts pieskārties spuldzei un vadiem bez gumijas cimdiem.

24. Strādājot apģērbā piesūcinātā ar eļļu vai citām viegli uzliesmojošām vielām, aizliegts pieļietot lampas ar karsējamo degli.

25. Liedēšanas (metināšanas) darbus izpildīt bez kapteiņa vecākā palīga atļaujas vai rikojuma — aizliegts.

26. Liedēšanas darba vietas uz kuģa jānorobežo necaurspīdīgiem vairogiem ar uzrakstu: «Neskaties ugunī — pazaudēsi redzi.»

27. Aizliegts uzglabāt kuzbaslaku slēgtās, slikti vēdināmās telpās.

28. Telpās, piepildītās ar dūmiem vai garaiņiem, nosūtāmi cilvēki, kas apgādāti ar skābekļa maskām un labi pārzin šo telpu iekšējo iekārtojumu.

Noteiktu uzskaiti par minētajās vietās nosūtāmo cilvēku skaitu ved kapteiņa vakts palīgs.

29. Cisternu vai tvertņu līdlūkas drīkst atvērt tikai ar kapteiņa vecākā palīga atļauju.

Aizliegta līdlūku noblīvēšana un ūdens ielaišana tvertnēs iekams tās iekšpusi nav apskatījis kapteiņa vecākais palīgs.

30. Rūsas nokalšana, noskrāpēšana un priekšmetu krāsošana ar kuzbaslaku vai miniju jāveic noteiktā secībā, pakāpeniski; strādājot norobežotās telpās, jānodrošina pietiekama vēdināšana, jāapgādā aizsarga ģērbi un specialas palīgierīces.

31. Aizliegts kuģa darbnīcu aizsprostot detaļām un materiāliem. Ap darba galdiem darbnīcā jābūt brīvam laukumam ne mazāk par vienu kvadrātmētru pie katras darba vietas un tām jābūt labi pieietamām.

32. Slīpriņas diski jāapsedz apvalkiem un jāapgādā ar aizsargvairogiem no bieza stikla vai jālieto aizsargu acenes. Iemontējamiem slīpriņu diskkiem jāatbilst pielaižamam pēc standartu aploces ātrumam un tiem jābūt izcentrētiem uz ass. Starp sānu paplāksnēm jāieliek papes starplikas. Katra slīpriņa jāapgādā ar

pārbīdāmu atbalstu, kurš jāuzstāda viena līdz divi milimetri at-
tālumā no diska darba virsmas.

Slīpēt uz diska sānvirsmas aizliegts.

33. Skaidu atlasīšana no virpām jāizdara tikai ar kāša vai
sukas palīdzību. Strādājot ar centra svārpstiem, skaidu noņem-
šana atļaujama tikai pēc virpas apturēšanas jeb svārpsta atbī-
dīšanas. Strādājot ar svārpstu iespīlētu aptverē pie pakaļējā
centra, negadījumu novēršanai jāizsargājas pieturēt to ar roku
urbšanas laikā.

IX. DEGVIELU TVERTŅU SAGATAVOŠANA REMONTAM.

Vispārējie noteikumi.

1. Droša darba garantēšanai tvertņu iekšienē obligāti jāievēro
sekojošie pasākumi:

a) visa remonta perioda laikā jānodibina nepārtraukta, attie-
cīgi instruēta un apgādāta ar vajadzīgu inventaru pretuguns
aizsardzības pārstāvja dežura;

b) tvertņu lūkas un līdzlūkas jātur visu laiku vaļā;

c) apgaismošanai obligāti pielietojami vienīgi sprādzienu
droši akumulatoru lākteņi ar spriegumu ne vairāk par 4 voltiem;

d) kniežu karsēšana noteikti jāizdara ārpus tvertnes; sakar-
sētās kniedes padod pa cauruli tieši kniedējumu vietā;

e) pie elektrometināšanas vai elektroapgriešanas nav pielai-
žama metala pārmērīga karsēšana, sevišķi šuvju vietās, kur va-
rētu palikt naftas produktu pēdas;

f) elektrometināšana un elektrogriešana jāveic ar biežiem
pārtraukumiem metala atdzesēšanai;

g) parādoties ogļūdeņraža gāzes smakai vai strādājošo cil-
vēku saindēšanas pazīmēm, remonta darbi nekavējoties pārtrau-
cami līdz gāzu parādīšanās cēloņu izmeklēšanai un to novēr-
šanai.

2. Kuģa kapteinis atbildīgs par tvertņu attīrīšanas un re-
monta izpildīšanas noteikumu neievērošanu.

3. Ar šiem noteikumiem jāiepazīstina brigades, nozīmētas
tvertņu attīrīšanai un remontam.

Sagatavošana remontam.

4. Pēc naftas produktu izsūknēšanas uz tvertnes sienām un
dibenā paliek grūti noņemama kārtā. Naftas produkti iesūcas arī
metaliskās virsmas rūsējumā un paliek kniežu un citu šuvju no-
blivumos. Lai novāktu naftas produktu un gāzu paliekas, nepie-
ciešami:

a) aiztaisīt visas lūkas un līdlūkas, piegriezt visus tvertnes sistēmas vārstuļus un propes;

b) ievadīt tvertnē sausu tvaiku zem apm. 5 atmosferu spiediena ar speciālu 5 cm diametrā tvaika vadu vai šļūteni. Šļūteni jāielaiž caur līdlūkas vāka skatāmo caurumu, rūpīgi aptinot viņu ielaišanas vietā ar buru audeklu vai kādu citu materiālu, tvaika izplūšanas novēršanai. Šļūtenes gals jātur pēc iespējas tuvāk tvertnes dibenam;

c) sutināt tvertni ar sausu tvaiku ne mazāk par 6 stundām;

d) pēc sešu stundu sutināšanas attaisīt skatāmo caurumu, bet pielietojot šļūteni — attīt audeklu un ar to radīt brīvas tvaika izplūšanas iespēju, tādā veidā izlaist tvaiku 1 stundas laikā;

e) izsūknēt kondensātu un naftas produktu, kas sakrājies dibenā;

f) pēc iespējas dziļāk ielaist tvertnē vējamais tvaiku un gāzu izvadīšanai. Ja ventilācija ir laba un stipra, šai operācijai jāpaturē ne mazāk par diennakti;

g) izskalo tvertnes sienas ar stipru ūdens strūklu no šļūtenes, virzot šļūteni no augšas uz leju;

Piezīme. Ja tvertnes izmēri neatļauj skalošanu tādā veidā, piemēram: dubuldibena balasta tvertnēs, skalošana izdarāma, piepildot tvertni ar karstu ūdeni.

h) izsūknēt no tvertnes ūdeni, savākt spainī sakrājušos dibenā rūsu un citus nepiederošus priekšmetus un iznest no tvertnes. Jāpieslauka ar sukām pie sūkņa caurules gala naftas produktu paliekas;

i) atkal noblīvēt visus caurumus un otrreiz izsutināt tvertni ar sausu tvaiku 2 stundu laikā;

j) attaisīt skatāmo caurumu un atkal izlaist tvaiku no tvertnes laukā 1 stundas laikā;

k) izsūknēt no tvertnes dibena kondensāta paliekas;

l) otrreiz izskalo ar ūdeni tvertnes iekšieni, kā norādīts (g) pantā;

m) nosusināt tvertni ar sūkni;

n) attaisīt visus vākus un līdlūkas un pēc iespējas dziļāk ielaist tvertnē vējamais, vēdināt ne mazāk par diennakti.

5. Lai pilnīgi novāktu naftas produktu paliekas no tvertnes iekšējās virsmas, nepieciešams izdarīt sekojošo:

a) vairākas reizes rūpīgi izberst tvertnes iekšējo virsmu un sevišķi gar kniežu šuvēm ar metala sukām un 10% -īgu kodīgā sārma šķīdumu. Sevišķi jāuzmana, lai novāktu varbūtējo asfalta sveķu garozu, zem kuras parasti paliek naftas produkts.

Dažreiz, lai izberstu ar metala sukām tvertnes iekšvirsmu,

pielieto cementa pulveri, kas iesūc sevī naftas produktu paliekas. Pēc izberzēšanas cementa pulveris pilnīgi jāizvāc no tvertnes;

b) izskalot ar ūdeni un nosusināt tvertni ar sūkni;

c) rūpīgi jāizrīvē sausu ar diieggaliem vai tīrām lupatām visu iekšējo tvertnes virsmu.

6. Visos aprakstītos darbos cilvēki, kuri nolaižas tvertnē, jāapgādā ar specialām filtrējošām gāzmaskām vai maskām ar svaiga gaisa pievadu, kā arī ar akumulatoru lākteniem ar strāvas spriegumu ne lielāku par 4 voltiem.

Ja lāktenim ir dzelzs apvalks, tad viņš jāievieto brezenta maisā. Ienest tvertnē metala priekšmetus, kuri piesitoties pie tvertnes sienas, varētu dzirkstēlot, aizliegts. Apavi jāaptin ar lupatām vai jāaizstāj ar gumijas zābakiem.

Tvertnes ārpusē jānoliek novērošanas postenis, kam jānovēro strādājošie tvertnē; nepieciešami nodibināt sakarus ar strādājošiem tvertnē, apsienot viņiem ap jostu signalvirves.

Darba ilgums tvertnes iekšpusē nedrīkst pārsniegt 45 minūtes. Pēc tam obligata 15 minūšu ilga atpūta ārpus tvertnes.

7. Pēc iepriekš norādītu tvertņu attīrīšanas pasākumu izpildīšanas un gāžu novākšanas, jāziņo par to ķīmijas laboratorijā, lai analizētu tvertnes gaisu, tvertnes attīrīšanas pilnīguma pārbaudei.

8. Ķīmijas laboratorijai jāpārlicinās:

a) ar ķīmisko analīzi — par pilnīgu gaisa nekaitīgumu tvertnes iekšpusē remonta darbu veikšanai. Seit sevišķi jāievēro un jāizpētī «gaisa maisi», t. i. — atsevišķas tvertnes vietas, kas slikti padodas izvēdināšanai;

b) pēc rūpīgas apskates, kā uz tvertnes sienām, dibenā un gar šuvēm nav nekādu naftas produktu pēdu.

Pamanot naftas produktu pēdas tvertnes iekšpusē, kas liecina par nepietiekamu tās attīrīšanu, pat ja ķīmiskā gaisa analīze izrādījās labvēlīga, pilnīgi jāaizliedz izpildīt karstus remonta darbus (metināšana, kniedēšana utt.), jo naftas produktu paliekas pie karsēšanas ātri izgaist, rodoties ogļūdeņraža gāzēm sprādziena nedrošā koncentrācijā ar visām neizbēgamām sekām.

9. Ķīmijas laboratorija nosaka gaisa nekaitīgumu un sprādziena drošību tvertnes iekšienē un ka tvertnes iekšējā virsma nav nekādu naftas produktu pēdu, un izsniedz oficiālu atļauju remonta darbiem tvertnes iekšienē. Bez šīs atļaujas nekādi remontī tvertņu iekšienē nav pieļaujami. Savā atļaujā ķīmijas laboratorijai ir tiesības dot konkrētus norādījumus un ierobežojumus, kuru ievērošana ir obligata.

10. Ostas pretugunsaizsardzība seko visu noteikumu un

priekšrakstu ievērošanai, tvertņu remontu izpildot un pārbauda attiecīgas atļaujas.

11. Kad ķīmijas laboratorija izdarījusi tvertnes pārbaudi, starplaikā līdz remontu darbu sākšanai, kuģa administrācijai jānodrošina tvertnes tīrība un tanī esošā gaisa stāvokļa saglabāšana, tamdēļ nepieciešami:

a) visas tvertnes lūkas un līdlūkas visu laiku turēt vaļā, lai novērstu ogļūdeņraža gāzes varbūtēju uzkrāšanos;

b) novērst naftas produktu nokļūšanas iespēju tvertnē (sūce no blakus tvertnes, tece caur vrstuli, iekļūšana no ārpusē utl.);

c) nepieļaut iekāpšanu tvertnēs personām, kam nav kuģa kapteiņa īpašas atļaujas.

12. Ja starp pārbaudi un remonta sākumu būtu pagājis ilgstošs laiks, tad ķīmijas laboratorijai ir tiesības aizturēt galīgas atļaujas izsniegšanu ne vēlāk par diennakti līdz remonta faktiskajam sākumam.

X. ELEKTRO UN RADIO IEKĀRTA.

Vispārējie nolikumi.

1. Visiem elektromehanismiem, to ierīcēm, elektrovadiem, armaturai utl. jāatbilst PSRS Reģistra prasībām.

2. Katram komandas loceklim, kas savā darbā, atbilstoši ieņemamajam amatam, saskaras ar elektromehanismiem un aparaturu, jāzina elektromehanismu lietošanas drošības noteikumi.

3. Katram komandas loceklim stingri jāievēro drošības tehnikas noteikumi un elektromehanismu kopšanas instrukcijas; elektroaparaturas, mehanismu vai elektrovadu bojāšanas gadījumos viņam nekavējoties jāziņo par to vecākajam mehaniķim, elektromehaniķam vai viņa vietniekam un jāizdara visi piesardzības pasākumi negadījumu novēršanai.

4. Lai izvairītos no elektriskās strāvas sitiena, nedrīkst bez vajadzības pieskarties elektroarmaturai, vadiem vai elektromehanismiem, kaut arī pastāvētu aizsardzības ierīces.

5. Kuģa iekšējās iekārtas noteikumos jāparedz, kādus mehānismus drīkst iedarbināt mašīnu un klāja komandas locekļi patstāvīgi bez elektromehaniķa vai tā vietnieka klātbūtnes.

6. Visi elektromehanismu, elektrovadu un aparaturas remontdarbi jāveic vienīgi specialistiem — elektriķiem zem personīgās elektromehaniķa vai viņa vietnieka uzraudzības.

7. Kuģim atrodoties remontā, rodas vajadzība izlietot krasta maiņstrāvu, kaut vienīgi kuģa telpu apgaismošanai, kuģa

56-7823

žotiem ar vairogiem, lai novērstu cilvēku nejaušu iekļūšanu mašīnā kuģim zvalstoties.

20. Reostatu apvalkiem, kuri darba laikā sakarst pāri 60° C, jābūt norobežotiem.

21. Svina apvalki kabeļiem saldētavu telpās kārtīgi jāiezemo.

22. Uz katra kuģa jābūt kārtībā esošam induktoram vadu izolācijas mērīšanai.

23. Izolācijas mērīšanai pēc Friše metodes uz galvenā slēgdēļa jābūt voltmetram ar pārslēdzēju. Voltmetrs jāapgādā ar tābeli tā nolāsījumu pārvešanai omos.

Izolācijas mērīšana jāizdara katras vakts laikā un rezultāti jāieraksta vakts žurnālā. Izolācijas pretestībai jābūt ne mazākai par 500.000 omu.

24. Radušos strāvas noteci (savienojumu ar «korpusu») nekavējoties jānovērš.

25. Lodēt bojāto kabeļa svina apvalku, vai savienot ar lodēšanu sarautu kabeli aizliegts.

26. Elektrosildītāji jāaizsargā izturīgiem un kārtīgi iezemotiem apvalkiem.

27. Zibēnovedēju ierīcēm jāatbilst PSRS Reģistra noteikumiem.

28. Elektriskās strāvas sadale ar vienvadu jeb kādu citu sistemu ar vada iezemošanu nav pielaižama. Telefona vadi jānovieto atsevišķi tālāk no spēka un apgaismošanas vadiem.

29. Ģeneratoru un elektromotoru atklātie vārpstū gali, savienojumu uzdevas un atloki jānorobežo izturīgiem apvalkiem.

30. Sūkņu un citu mehānismu zobratu un siksnu pārvadi, separatoru ķēdes pārvadi utl. jānorobežo ar drošiem apvalkiem. Palaist elektromotrus ar noņemtiem pārvadu apvalkiem aizliegts.

31. Barojošo kabeļu un vadu gali jāapgādā ar uzgaļiem, to kārtīga savienojuma nodrošināšanai.

Ģeneratoru, elektromotoru un citu aparātu savienošanas spaiļes un kontakta plāksnes jāaizsedz izturīgiem apvalkiem, kas aizsargā no nejaušas pieskaršanās. Šie apvalki jāiezemo tāpat kā mašīnu ķermeņus.

32. Uz galvenā slēgdēļa un citās vietās uzstādītiem elektriskiem mērinstrumentiem jābūt pārbaudītiem, aizplombētiem un apgādātiem ar formulāriem.

33. Ģeneratoru piedzinēji (dīzeļi, tvaika mašīnas un turbīnas) jāapgādā ar droši darbojošiem regulatoriem, kas novērš pārmērīgu apgriezīenu skaitu pieaugšanu un regulē tās, slodzei mainoties.

34. Akumulatoru telpās nedrīkst uzstādīt neaizsargātas elek-

tropsuldzes, sienas kontaktus, svirslēdžus, izslēdzējus un citas elektroierīces, kas varētu radīt dzirksteles.

35. Svina (skābes) akumulatoru uzpildīšanas vai izlādēšanas telpās uzglabāt sārma akumulatorus aizliegts.

36. Akumulatoru baterijas jānovieto speciāli nozīmētās vēdināmās telpās un viņas kārtīgi jānostiprina.

37. Akumulatoru bateriju uzpildīšanai no kuģa tīkla jāpieņem speciāls uzpildījuma dēlis.

Uzpildīšana ar paštaisītas pagaidu vadu iekārtas palīdzību aizliegta.

38. Uzpildīšanas reostatu jāierīko speciāli nozīmētajās telpās un to jānožogo.

39. Šķīdinājumi (elektrolīti) akumulatoriem jāpagatavo sevišķi uzmanīgi; sērskābe jālej lēnām ar tievu strūklu ūdenī, bet ne otrādi. Strādājot jālieto gumijas cimdi, speciāli vilnas uzvalki un citi aizsardzības līdzekļi. Ja skābes šļakatas tiek uz sejas vai rokām, cietušās vietas nekavējoties jānomazgā ar sodas šķīdinājumu ūdenī, kuru tādos gadījumos arvien jātur tuvumā.

40. Uzpildīšanas laikā akumulatori atdala ūdeņradi, kas sajaukumā ar gaisu veido sprāgstgāzi, kura aizdegoties var eksplodēt. Tādēļ akumulatoru uzpildošais darbinieks akumulatoru telpās nedrīkst pieļaut nekādas darbības, kas varētu radīt dzirksteļošanu; akumulatoru telpa pastiprināti jāvēdina, lai izlaistu sakrājušos ūdeņradi.

41. Akumulatoru bateriju spaiļes jāpārbauda, lai tās neatslābtu no vibrācijām, jo pie vaļēja kontakta var rasties dzirkstele un sprāgstošas gāzes eksplozija.

42. Koka starpsienas, iežogojumi, apšuvumi u. c. ugunsne droši, kā arī nepiederoši metāla priekšmeti jānovieto ne tuvāk par 1 metru horizontālā un pusotra metra vertikālā virzienā no elektriskām mašīnām un aparaturas.

43. Aizliegts uzkārt uz margām un izvaidīt elektromotoru un ģenerators tuvumā detaļas, instrumentus, caurules un citus nepiederošus priekšmetus, kas varētu iekļūt mašīnā.

44. Degvielas barojošo sūkņu, naftas separatoru un citu ierīču elektromotori jāizsargā no apšlakstīšanas ar šķidrām degvielām ugunsnelaimes novēršanai.

Elektrisko mašīnu apkalpošana.

45. Ģeneratori un elektromotori jāuztur kārtībā. Strādājošo mašīnu apkārtnei jābūt tīrai un neaizsprostotai. Strādājošo elektrisko mašīnu tuvumā aizliegts izpildīt darbus, saistītus ar putekļošanu, šlakstīšanu un metāla daļiņu izvaidīšanu. Nestrādājošus ģenerators ieteicams apklāt ar apvalkiem.

46. Aizliegts nomainīt sukas, elektromašīnai strādājot. Kolektoros drīkst tīrīt tikai šim mērķim pielāgotiem koka klucīšiem.

47. Pirms pielaišanas elektrisko mašīnu rūpīgi jāapskata. Jāizdara periodiska kontrole elektromašīnu izolācijas stāvoklim.

48. Elektriskās mašīnas palaižot un izslēdzot, palaišanas reostati jāslēdz līdz galējam stāvoklim bīstamas sakarsēšanas novēršanai. Šie galējie stāvokļi skaidri jāapzīmē uz reostata un kontrolieru apvalkiem.

49. Elektrisko mašīnu nedrīkst palaist, kamēr elektroierīču un ar to sajuģto meħanismu kārtīga darbība nebūs pārbaudīta, it sevišķi palaižot mašīnu pirmo reizi pēc remonta, tīrīšanas un citiem darbiem.

50. Ja elektriskai mašīnai strādājot, parādās nenormala klabēšana vai citi trokšņi, tā nekavējoties jāizslēdz. Nekārtības iemeslu novēršana jāizdara tikai pēc elektromeħanisma atvienošanas no kuģa tīkla.

51. Avarijas apgaismošanas iekārtai vienmēr jābūt gatavības stāvoklī kuģa braukšanas vai stāvēšanas laikā. Avarijas agregats katrā dekadē jāpārbauda, to pielaižot.

52. Periodiskās darbības elektroiekārtā un meħanismi, to tīrīšanas un remonta laikā pilnīgi jāatvieno kuģa strāvas tīklam, tā, piem., kravas elektrovinčas, degvielas uzņemšanas sūkņi — kuģim braucot, galvenā dzinēja dzesētāju un smēreļlas barojoši sūkņi — kuģim stāvot.

53. Uzķāpt un ķāpt pāri strādājošiem meħanismiem, kā arī izdarīt pie tiem jebkādus darbus aizliegts.

54. Strādājošas elektriskās mašīnas apslaucīt drīkst tikai no ārpuses, ievērojot vislielāko piesardzību, lai enkura vārpsta neierautu apģērba daļas un apslaucīšanas materialu. Mašīnai kustoties, tīrīt gultņu kārbas priekšējo daļu aizliegts.

55. Gultņus aptāustot jāriķojas piesardzīgi. Specuzvalka aprocēs jāapsien vai jāuzrotī un rokā nedrīkst turēt lupatas.

56. Apkalpojot elektromotorus stingri jāievēro sekojošais: mašīnu palaižot, reostats vai kontrolieris jāizslēdz lēnām, bet apturot jāizslēdz ātri; automata izslēģšanas gadījumā jāizslēdz arī mašīnas reostats un kontrolieri (tas nav vajadzģgs pie slēdžu pogu sistemas).

57. Degvielas un smēreļlas elektrosildītāji jānotīra no nogulšņiem ik pa divām nedēļām. Pie elektrosildītājiem jāizkar redzamā vietā to lietošanas noteikumi.

58. Visos kuģos pie elektroagregātiem jānovieto sausi uguns slāpētāģi pēc pastāvošo noteikumu normām.

ELEKTROREMONTU UN MONTAŽAS DARBI.

59. Elektriskās mašīnas remontējot, to vadi un aparatura pilnīgi jāatvieno no kuģa tikla, t. i.; jāizslēdz svirslēdži galvenajā slēgdēlī un jāizņem kustošie drošinātāji, slēdža nažos jāizkar bridinošs uzraksts: «Neieslēgt» un jāpaziņo vaktij par notiekošo remontu.

60. Pirms pieskārties aparaturas strāvu nesošām daļām, jāpārbauda mērinstrumentiem vai ar kontrolspuldzi, ka aparatura vairs neatrodas zem sprieguma.

61. Instrumentu rokturiem, kurus lieto izjaukšanai un remontiem (skrūvgriežņi, asknaibles, kombinētās knaibles u. c.) jābūt izolētiem.

62. Remontu elektriķim, strādājot mitrās telpās uz tērauda klāja vai citās vietās, kuras ir nedrošas pret sitienu ar elektrisko strāvu, jāuzvelk gumijas galošas un gumijas cimdi.

63. Demontējot elektriskās mašīnas vai aparaturu tās remontam, atstātie vaļējie vadu gali jāizolē un jānodrošina pret bojājumiem un nejaušas pieskaršanās pie tiem.

64. Ja elektromašīnas vai aparatura atrodas zem sprieguma, aizliegts izdarīt jebkādu remonta darbus pie tās.

65. Pacelt smagas detaļas atļauts tikai ar pārbaudītām un izmēģinātām celšanas ierīcēm. Nedrīkst atstāt paceltas detaļas karājoties vai nostāties zem tām.

66. Pārnesot caurules, stieņus vai citus garus metala priekšmetus pa šaurām ejām, jāuzmanās, lai ar tiem nesabojātu elektroarmatūru. Vajadzības gadījumā kuģa administrācijai jāuzstāda elektroarmatūras un elektro vadu pagaidu norobežojums.

67. Strādājot augšā mastos vai citās paaugstinātās vietās, darbiniekam jābūt apgādātam ar montiera jostu ar drošu karabinslēgu, apakšā jāatrodas palīgam, kurš apkalpo augšā strādājošo un palīdz tam. Aizliegts izpildīt augšas darbus kuģim braucot, nakts laikā un bez montiera jostas.

68. Steliņiem un piekarēm augšas darbos jābūt drošiem, pārbaudītiem un norobežotiem ar pietiekami stipriem reliņiem. Visai bloku un trosu sistēmai piekares pacelšanai mastos jābūt apskatītai un pārbaudītai. Visos augšas darbos celt augšā darbinieku, kam nav montiera jostas, aizliegts.

69. Katrai darba vietai jābūt attīrītai no gružiem un netīrumiem. Aizliegts darba vietas un gaites aizsprostot ar detaļām. Darba vietas grīda nedrīkst būt slidena.

70. Darba vietai obligāti jābūt labi apgaismotai. Vajadzības gadījumā apgaismošana pastiprināma ar pārnesamu lāktēni.

71. Instrumentam, ko lieto elektromechanizmu remonta darbos, jābūt kārtībā. Lodēšanas darbiem jāierāda īpaša telpa.

72. Strādājot ar ugunsnedrošiem materiāliem, jāievēro piesardzība. Šie darbi jāizdara speciāli ierādītā un pastiprināti vēdināmā telpā.

73. Elektroinstrumenti, it sevišķi elektrurbji, jāuztur pilnā kārtībā un pirms katras izsniegšanas uz rokas jāpārbauda. Strādājot ar elektrurbjiem, jālieto vienīgi gumijas cimdi. Elektrurbja ķermenim jābūt kārtīgi iezemotam ar speciālu vadu. Stingri aizliegts aizskārt, jeb virzīt ar roku rotējošo svārpstu. Izsniegt darbam bojātus vai nepilnīgi izlabotus elektrurbjus nedrīkst. Augšā minētos drošības pasākumus jāpilda jebkuru pārnesamu elektroinstrumentu lietojot.

74. Palaišanas reostatiem, virpu un citu darba galdu elektro vadu pārslēdzējiem jābūt samontētiem parocīgi, darba vietas tuvumā. Svīrlēdžu un pārslēgu strāvu vadošās daļas jānosēdzt izturīgiem apvalkiem, kas nepieļauj nejaušu pieskārienu un aizsargā no volta loka. Apvalkiem un pārklājumiem jābūt aizsargātiem no skaidu un metālu putekļu iekļūšanas. Priekšroka jādod palaišanas un izslēgšanas sistēmai ar spiedpogām.

75. Visi pārnesamie elektriskie aparāti un instrumenti jāapgādā ar pilnīgā kārtībā esošiem vadiem un izolētiem rokturiem. Kontroles mērījumu aparāti jāpārbauda un tiem jābūt apgādātiem ar attiecīgiem formulāriem.

76. Lai izdarītu uz kuģa elektrometināšanu, kuģa administrācijai jāsaņem vietējās ostas pretuguns aizsardzības nodaļas atļauja.

77. Metināšanas darbos nepieciešams klāt parastajiem pretugunspasākumiem spert arī vēl sekojošus piesardzības soļus:

a) lai aizsargātos no volta loka, apzīlinošās iedarbes metināšanas vieta jāaizsēdzt ar vairogiem;

b) elektrometināšanas agregātiem, kas novietoti uz kuģa, jābūt iezogotiem;

c) elektrometināšanas vadu salaidēm jābūt labi izolētām; vadiem jābūt ar veselu un drošu izolāciju;

d) metināšanas vadus nedrīkst izklāt pa gaitenēm vai ejām. vai uzkārt garāmejoša cilvēka stāva augstumā;

e) pie metināšanas darbiem mašīntelpā un citās slēgtās telpās, tās pastiprināti jāvēdina.

Aizliegts atstāt bez uzraudzības zem sprieguma esošus metināšanas vadus.

78. Kategoriski aizliegts pie metināšanas skatīties uz loku neaizsargātām acīm.

79. Visi darbinieki, kas palīdz elektrometinātājiem, jāapgādā ar masku un pārējiem aizsardzības piederumiem.

80. Elektrometināšanas darbu vieta pirms darbu sākuma jāattīra no nepiederošiem priekšmetiem, jāapgādā ar pretuguns pirm līdzekļiem. Šinī vietā obligāti jāizliek ugunsdzēsēju (vakts) postenis.

Kravas elektromehānismu apkalpošana.

81. Pie elektroceltņu, spilvju un vinču darbiem drīkst pieļaut vienīgi speciāli apmācītus strādniekus. Kuģa administrācijai pienākas pārbaudīt to personu klasifikāciju, kas strādā pie kuģa iekraušanas ierīcēm un to nepiemērotības gadījumā atcelt viņus no tāda darba.

82. Elektriskās spilvas, vinčas un celtni jāapgādā ar pilnīgi drošām mehāniskām un elektriskām bremzēm, kas ikreiz pirms darba sākšanas jāpārbauda.

Bremžu bojāšanās gadījumā darbs nekavējoši jāpārtrauc līdz bojājuma novēršanai.

83. Pēc darba beigām, vai pie tā ilgstoša pārtraukuma spilves, vinčas un celtni pilnīgi jāatvieno no kuģa tīkla, izslēdzot svirslēdžus uz galvenā slēgdēļa.

84. Rūpīgi jāseko visu elektroceltņu un vinču kustošo daļu ieeļļošanai. Eļļot pārvadus un gultņus vinčai vai celtnim darbojoties aizliegts.

85. Visām celtnu un vinču strāvu vadošām daļām jābūt aizsargātām no nejaušiem pieskārieniem.

86. Vinču un celtnu kontrolieru pagriežņi (rati) un rokturi jāapgādā ar skaidri salasāmiem uzrakstiem par pacelšanas, nolaišanas un neītrālu stāvokli un uz tiem jābūt skaidri redzamiem rādītājiem (šautrām).

87. Celtniem un vinčām jābūt kārtīgi saistītiem ar savu fundamentu un iezemotiem.

88. Celtnu un vinču detaļas, kas atrodas tuvu pie viņu ceļiem mehānismiem (veltņi, pārvadi, elektrovadi), jāaizsargā apvalkiem, lai izvairītos no pārrīvēšanas ar šķentelēm.

89. Celtnu un vinču vadīšanas posteņiem nakts laikā jābūt pietiekami apgaismotiem. Ugunsdrošu kravu (vate, kokvilna, dzūte utt.) ie- un izkraujot, tīlņu apgaismošanai jāpielieto spuldzes ar stikla aizsargu kupoliem.

90. Kravas elektromehānismi jāapgādā ar maksimāliem un nulles drošinātājiem.

XI. KATLU APKALPOŠANA.

1. Katlu apkalpe var būt uzticēta ne jaunākiem par 18 gadiem vīriešiem, kas izturējuši medicīnisku pārbaudi (redze,

dzirde, vispārējais veselības stāvoklis), rakstītpratējiem, apmācītiem, kuriem ir apliecība par valsts tehniskā pārbaudījuma izturēšanu un katlu drošības tehnikas zināšanu.

Sievietes var pieļaut pie kurinātāja darba upju flotē pie šķidrā kurināmā. Vakts mehaniķim pastāvīgi jākontrolē katlu darbību.

2. Mašīnu katlu mājā obligāti jāizkar: «Noteikumi katlu mājas personalam» un «Katlu mājas iekārtas drošas apkalpošanas instrukcija».

3. Katla mērinstrumentiem (manometrs, ūdenslīmeņa rādītājs) jābūt labi apgaismotiem un periodiski jāpārbaudīti. Ūdens mēritāja stiklam jābūt ar minimāla ūdens līmeņa apzīmējumu, manometriem jābūt ar sarkanu svītru pieļaižamam darba spiedienam.

4. Bez PSRS Reģistra atļaujas ievest ekspluatācijā katlus aizliegts.

5. Tvaika katla piederumi un armatura jāuztur kārtībā un jāattīra no katlakmeņa.

Piezīme: Tvaika katliem, to mērinstrumentiem, armaturai un piederumiem jāatbilst PSRS Reģistra prasībām.

6. Visiem manometriem jābūt apgādātiem 3 gājienu ventiļiem ar atlokiem kontrolmanometra pievienošanai.

7. Montējot ūdensmēritāju stobrus, tie jāapgādā ar stikla aizsargvairogu metala ietverē, vai ar specialierīcēm aizsargāšanai pret ievainojumiem un apdegumiem.

8. Trešais mehaniķis atbildīgs par kurinātāju instrumentu un katlu apkalpošanas ierīču kārtīgu stāvokli.

9. Drošības vārstuļiem jābūt noregulētiem uz pieļaujamo darba spiedienu, aizplombētiem un tie periodiski jāpārbauda, pieraujot rokas pievadu. Mainīt drošības vārstuļus atspēru spraugu vai nosist vārstuļus atpakaļ ar sitieniem, aizliegts. Vārstuļu sūces gadījumā tie jāizjauc, jāsaliek no jauna ar vēlāku pārbaudi un aizplombēšanu.

10. Trešajam mehaniķim obligāti jāseko rokas pievada drošības vārstuļu pieraušanai, kārtīgam tehniskam stāvoklim un ik dienas jākontrolē manometru un jāpārbauda ventiļu pareizā darbība.

11. Katlam strādājot, aizliegts pacelt spiedienu augstāk par pieļaujamo darba spiedienu; ja gadītos pieļaujamo spiedienu pārsniegt, katla darbība nekavējoties jāpārtrauc un to rūpīgi jāapskata, vai jāpielaiž strādāt pie pazemināta spiediena.

12. Par katru ūdensnoteci katlos to ievērojušam nekavējoties jāziņo vecākajam vai vakts mehaniķim.

13. Ja kāds no mašīnu-katlu mājas darbiniekiem ievērotu kādu mehānismu, tvaikvadu, vārstuļu u. c. bojājumu, kas ap-

draud cilvēku drošību, viņam nekavējoties par to jāpaziņo vecākajam mehaniķim un, ja iespējams, pašam jācenšas novērst draudus.

14. Katlu barojošās ierīces (donkī-sūknis un inžektors) jātur kārtībā, darbam gatavā stāvoklī. Barojošo līdzekļu bojāšanās gadījumā, kad nevar noturēt ūdens līmeni katlā, uguns kurtuvē tūlīt jānoslāpē, tvaika padošana nekavējoties jāpārtrauc un katls rūpīgi jāapskata.

15. Nedrīkst barot katlus ar netīru vai eļļainu ūdeni, kā arī darbināt katlu ilgāk par tā ūdenstelpu tīrīšanai noteiktu periodu. Nepieciešami regulāri pielietot andideponu un mērīt ūdens sāļgumu (natroa skaitļi).

16. Katlu izpūšanu apakšējā izpūšanas krāsnī drīkst izdarīt tikai pie pazemināta spiediena. Biežāk izpūšot, katlā rūpīgi jānovēro tā ūdens līmenis. Katla izpūšana izdarāma obligāti mehanika klātbūtnē un par to jāieraksta mašīnu žurnālā.

Piezīme: Pie pilna darba spiediena katlu izpūšanu apakšējā izpūšanas krāsnī var izdarīt pastāvot īpašas konstrukcijas vārstuļiem un izpūšanas ventīļiem.

17. Katlam atrodoties zem spiediena, aizliegts kniedēt tā šuves, pievalcēt svelmjaaurules, un pieblīvēt līdlūkas.

18. Katlam atrodoties zem tvaika, aizliegts izpildīt ar sitieniem saistītus darbus (kniedēšana, šuvju blīvēšana utl.).

19. Rodoties līdlūku sūcei, aizliegts bez mehanika atļaujas piegriezt aptveru uzgriežņus.

20. Vakts kurinātājiem pastāvīgi jāvēro manometra šautras, nepieļaujot to kāpšanu pāri sarkanai robežsvītrai.

21. Personām, kas stāv uz vakts mašīnu katlu mājā, nav tiesību atstāt savu posteni bez vakts mehanika atļaujas.

22. Mašīnu katlu mājas vakts maiņai rūpīgi jāpārbauda mehānismi, katlu un armatūras darbība. Ievērotie bojājumi nekavējoties jāziņo vakts mehaniķim.

23. Ūdens mērītāji obligāti jāpārbaudāmi, nododot un pieņemot vakti.

24. Darbinieks, kas ir uz vakts mašīnu vai katlu telpās, nedrīkst atstāt darba vietu, iekams nodos vakti un ziņos vakts mehaniķim par vakts pieņemšanu.

25. Vakts ļaudis mašīnu-katlu mājā nedrīkst bez vecākā vai vakts mehanika atļaujas ielaist telpās nepiederošas personas, tanī skaitā mašīnu komandas ļaudis, nestrādājošus šīs vakts laikā.

26. Trauksmju un avariju laikā mašīnu-katlu vakts paliek savās vietās, līdz kapteiņa un vecākā mehanika sevišķam rīko-

jumam un nekādā gadījumā nedrīkst pamest bez uzraudzības mašīnas un katlus.

27. Trauksmju un avariju gadījumā komanda ieņem savas vietas pēc saraksta un izpilda darbus pēc administrācijas norādījuma.

28. Iekurinot uguni auksta katla kurtuvē, jāievēro visi katla apkalpošanas drošības noteikumi un nedrīkst pieļaut strauju tvaika pacelšanu, jo no tās cieš tvaika katla stiprums.

29. Tvaiku paceļot, vajadzīgs rūpīgi pārbaudīt manometru, vārstuļu un ventiļu pareizo stāvokli — vaļā.

30. Pirms tvaika pacelšanas katlā (pēc tā hidrauliskās pārbaudes) jāpārbauda drošības vārstuļi un tie jānoregulē uz PSRS Reģistra atļautu spiedienu.

31. Mašīnu-katlu mājas apkalpojošam personalam jālieto kārtībā esošie cimdi, apdeguma novēršanai jānostājas pie kurtuves sānis, nevis iepretim. Aizlejšot karstus izdedžus ar ūdeni, jābrīdina tuvumā esošie. Atkritumus hīvējot no katlu mājas, zem ventilatoriem nedrīkst stāvēt.

Līst ogļu bunkura klinketam pāri, kad bunkurs ir pilns, aizliegts, jo var notikt ogļu nobrukumi.

32. Hidrauliskā trieciena novēršanai tvaikvadu sadales vārstulis jāattaisa lēnām, jo lēnām jo garāks tvaikvads un tikai pēc tvaikvadu pietiekošas sasīlšanas vārstuli drīkst atvērt pilnīgi vaļā. Pirms tvaika padošanas maģistralē, jāatver ūdens nolaišanas ventiļi, ja tādi būtu.

33. Visi vārstuļi slēdzami un atverami tieši ar roku. Kāšus, uzgriežņu atslēgas utl. pielietot aizliegts.

34. Ārpus katlu mājas jābūt iekārtotai papildus ierīcei katla galveno sadales vārstuļu atvēršanai un noslēgšanai.

35. Plīsušu, brauciena laikā svelmjcauruļu propēšanai uz kuģa jābūt nepieciešamam daudzumam kārtībā esošu patentēto propju. Svelmjcauruļu pieblīvēšanu, katlam atrodoties zem tvaika izdarīt aizliegts.

36. Iekurinot katlu naftas kurtuves, nepieciešami atvērt reģistru (ja tas bija slēgts) un zemārdū telpu, lai izvēdinātu katlu ugunstelpu no sakrājušās naftas gāzes, izpūst sprauslu ar tvaiku jeb gaisu, palaist tvaiku jeb gaisu un pēc tam atvērt naftas pieplūdi sprauslai un tikai tad tuvināt degošo lāpu sprauslai. Tuvinot lāpu sprauslai, kurinātājam jāatrodas iesānis no kurtuves, nevis tai pretim.

Ja gaisu iepūš ar elektriskām plēšām, tad automata izslēgšanas brīdī nekavējoties jānoslēdz naftas pieplūde sprauslai.

37. Degošai sprauslai nodziestot, pirmām kārtām jānoslēdz naftas pieplūde un pēc tam jāpārtrauc tvaika jeb gaisa padošana.

38. Naftas kurtuvju katliem zem kurtuves rāmja jābūt izlijušās naftas krātuvei, lai novērstu naftas iekļūšanu satecēs un uz klāja. Krātuve jāuztur tīrībā, nepieļaujot lielāka vairuma uzkrāšanos tanī.

39. Mašīnu katlu māju kā darba laikā, tā arī remonta laikā jāuztur tīrībā. Personām, kas stāv uz vaks, jāuztur tīrība mašīnu-katlu mājā.

40. Tvaika apkures maģistralēm jābūt apgādātām ar redukcijas un drošības vārstuļiem, lai tvaika spiediens tanīs nepārsniegtu noteiktu normu. Visas sildcaurules un radiatori jāapgādā izturīgiem apvalkiem, kas aizsargā no apdeguma. Tvaika apkures radiatoru vārstuļiem jābūt ar aizturiem, kas aizsargā no pārmērīgas blīvju un špindeļu izgriešanās.

41. Katlu tirot, jālieto tikai līdzstrāvas zemā sprieguma (12 voltu) apgaismošana.

42. Tirot kādu no kuģa tvaika katliem, jāpielieto visi līdzekļi tīrāmā katla drošai izolēšanai no ūdens un tvaika iekļūšanas no tām pievienotām, zem spiediena esošām maģistralēm. Aizturventiļiem un vārstuļiem jābūt piegrieztiem, pagriežņiem (ratiem) noņemtiem un sūces gadījumā jāsaliek propes.

43. Pārtraucot katla darbību attīrīšanai no nogulšņiem jeb remontam, kad citi katli atrodas zem tvaika, lai nosargātu katlā strādājošos no apdegumiem, nepieciešami piegriezt tvaika un ūdens armatūras vārstuļus un blīvslēgus, noņemt visus pagriežņus (ratus) no bojāta katla vārstuļu kātiem un tikai pēc tam jāpārbauda vārstuļu blīvums. Pie katliem jāliek uzraksts: «Ne-taisi vaļā, jo katlā cilvēki». Ja rastos tvaika sūce, jāieliek dzelzs starplika neblīvā armatūrā starp tuvākiem atlokiem.

Pirms augšminēto pasākumu izpildīšanas strādāt katlā aizliegts.

44. Pirms darbu sākšanas katlu kurtuvē, dūmeņu reģistri jāslēdz ciet jeb dūmeņa augšgals jāapsedz ar apvalku caurveja novēršanai.

45. Pirms tvaika katlu lidlūku attaisīšanas jāpārļiecinās, ka katlā nav tvaika un ūdens.

46. Pēc katlu, balasta tvertņu, pakal- un priekšpiķu attīrīšanas, aizliegts aiztaisīt lidlūkas un uzpildīt katlus u. c. pirms kuģa administrācijas apskates.

47. Attīrāmās naftas tvertnes, degvielas un eļļas cisternas pirms darba sākuma rūpīgi jādegazē un jāizvēdina.

Dubultdibena un naftas tvertņu lidlūkas atvērt drīkst tikai uz vecākā mehaniķa rīkojuma. Par atvērtām lidlūkām jāziņo nākošās vaks mehaniķim un jāieraksta mašīnu un karšu māju žurnalos.

Tvertnes atvērtās lidlūkas jānorobežo un šī vieta pietiekami jāapgaismo. Darba pārtraukumā lidlūkas jāsedz vākiem (bez to noblīvēšanas) vai pietiekami stipriem pagaidu vairogiem.

Dubultdibena tvertņu lidlūkas aizliegts noblīvēt bez tvertņu apskates. Par apskati jāizdara ieraksts mašīnu un karšu māju žurnalos, kur jāatzīmē arī, kas apskatīja un slēdza lidlūku.

48. Darbiem tvertnēs jānotiek ar zema sprieguma apgaismošanu:

- a) balasta ūdens tvertnēs ar 12 voltu lampām;
- b) naftas tvertnēs ar zema sprieguma akumulatoru lākteniem sprādziena drošā tipa.

Strādāt tvertnēs ar svecēm, naftas lampām, ar augstsprieguma elektroapgaisojumu un maiņstrāvas apgaismojumu — aizliegts.

49. Cilvēkiem strādāt dubultdibena balstu tvertnēs var atļaut tikai pēc sekojošu nosacījumu izpildīšanas:

- a) ūdens tvertnēm jābūt nosusinātām un izvēdinātām;
- b) naftas tvertnēm jābūt degazētām un izvēdinātām;
- c) pie tvertnes lidlūkas jānoliek vakts postenis, tvertnē strādājošo cilvēku novērošanai un palīdzības sniegšanai vajadzības gadījumos;

d) strādāšanai tvertnēs jānozīmē ne mazāk par 2 cilvēkiem.

50. Naftas apkurināmo katlu telpā jāatrodas pietiekamam skaitam nebojātu ugunszlāpētāju un smilts ciņai pret uguni. Smilšu kastēs jābūt lāpstiņām.

Degošu naftu iespējams nodzēst ar izsmidzinātas ūdens un tvaika strūklu no speciala stobra.

XII. TVAIKA MAŠĪNU UN PALĪGIERĪČU APKALPOŠANA.

1. Kuģa vecākais mehaniķis atbildīgs par darba drošību mašīnu un katlu mājā, kā arī par viņam uzticētās iekārtas drošu tehnisku stāvokli.

2. Kuģa vecākajam mehaniķim jāseko visu kontrolierīču stāvoklim, kā arī jānovēro drošības un redukcijas vārstuļus, lai tie būtu vienmēr kārtībā un noregulēti darba spiedienam.

3. Otrajam mehaniķim jāseko sanitāro noteikumu ievērošanai mašīnu-katlu mājā, sateces un dubultdibenā.

4. Visām darba vietām mašīnu-katlu mājā jābūt labi apgaismotām ar pastāvīgām un pārnesamām lampām.

5. Mašīnu-katlu māju apgaismošanai pielietot maiņstrāvu un sevišķi maiņstrāvas pārnesamo armatūru kategoriski aizliegts.

6. Pārnesamo lampu armatūras metāla ķermeņiem jābūt iezemotiem aizsardzībai pret elektrisko triecienu.

7. Mašīnu-katlu mājā, bunkuros un skrūvvrēpšanas gaitenī smēķēt aizliegts.

8. Ugunsdrošo materiālu uzglabāšana mašīnu-katlu mājā kategoriski aizliegta.

9. Ugunsnedrošo materiālu (petrolejas, dieggalu, lupatu, papes u. c.) glabāšanai jāierīko dzelzs kastes, cisternas un citas tvertnes, kā arī īpašas telpas.

10. Degošo naftu un eļļu jādzēš mašīnu nodaļā ar ķīmiskiem uguns slāpētājiem, smilti jeb pītenēm.

11. Mechanismus apkalpojot, stingri jāievēro mechanisma apkalpošanas noteikumi, izpildot tikai tieši uzdoto darbu. Nepazīstamos un šaubu gadījumos jāprasa paskaidrojumi vaks mehanikim.

12. Mechanismiem darbojoties, uzgriežņu pievilksana to blīvslēgiem un detaļu savienojumiem aizliegta.

13. Ciešā tuvumā zem spiediena esošiem cauruvadiem, armaturai un tvertnēm (katli, saspiesta gaisa baloni) aizliegts izdarīt metala ciršanu, kniedēšanu, kalšanu un citus sitiena darbus, kā arī sist pa tiem.

14. Vaks mehanikim jāseko, lai uz vaks mašīnu-katlu mājā mašīnisti un kurinātāji nestātos nakts korpēs, galošās, koka tupelēs un zābakos ar gumijas zolēm. Viņu apavu saitēm jābūt labi savilkām un sasietām. Specapģērbam jābūt pilnīgā kārtībā un tīram, blūzei labi pielāgotai un pilnīgi aizpogātai, piedurkņu galiem jābūt aizpogātiem vai nosietiem ar aukliņu. Stāvēt uz vaks mašīnu-katlu mājā bez galvas segas aizliegts.

15. Galveno, palīg- un klāja mechanismus palaist, kustošās detaļas neiežogojot, kategoriski aizliegts.

16. Ikreiz kādu mechanismu palaižot, tas jāapskata un jāpārlicinās par tā gatavību darbībai. Mechanismus, kuriem nav kustošo daļu iežogojuma, palaist aizliegts. Mācekļiem galvenās mašīnas un mechanismu apkalpošana, bez vaks mehanika atļaujas un pastāvīgas uzraudzības, kategoriski noliegta. Galvenās mašīnas un palīgmechanismus palaižot, jābrīdina par to apkārtesošie. Galvenai mašīnai un mehanismiem strādājot, aizliegts pārkāpt to margām un iežogojumiem.

17. Mechanismu kustīgās detaļas aptaustot un eļļojot, jābūt uzmanīgam un piesardzīgam, tuvinot tiem roku tikai detaļu kustības virzienā, bet nekādā gadījumā pretvirzienā.

18. Garšķiedru dieggalus un vecus tīklus aizliegts lietot pie ātri rotejošo mechanisma daļu apkalpošanas.

19. Ērtas un drošas apkalpošanas nolūkā visiem mehanismiem jābūt ar platformām un kāpnēm ar stīprām, ne mazāk par vienu metru augstām margām.

20. Vētras laikā mašīntelpā uz plātnēm un režģojumiem jāizklāj celiņi, apkalpojošā personāla aizsargāšanai no pakļupšanas un kritiena.

21. Mašīntelpas plāksnes, kāpnes, režģojumi un margas jāuztur tīrībā. Izlieta eļļa nekavējoties jānovāc, lai nebūtu slideni vietu. Nolaisties mašīnu katlu mājā pa kāpņu margām uz rokām aizliegts.

22. Mašīntelpas dubultdibena klāju un sateces nepieciešami biežāk tīrīt un noskalot.

23. Eļļainas lupatas pēc mašīntelpu uzkopšanas savāc metāla kastēs un jāizsviež kuģim braucot aiz borta, bet stāvēšanas laikā — speciāli norādītās vietās uz augšējā klāja.

24. Visas mehānismu kustošās detaļas, kuras jākontrolē mehānismam strādājot (klaņa gultņi, krustgalvji, sadales vārpsta u. c.) jāierobežo ar novilktiem leijeriem, margām, statņiem un vairogiem, ja mehānismiem nav slēgtu karteru.

25. Visas mehānismu kustošās detaļas, kuras nav nepārtraukti jānovēro (sparrati, uznavas, pārvadas u. c.), jānorobežo kārtīgi nostiprinātiem apvalkiem jeb vairogiem, kurus, mehānismiem strādājot, noņemt aizliegts.

26. Visiem vārstuļiem un vārstuļu kārbām jābūt ar uzrakstiem, kas norāda to pielietošanas mērķi.

27. Skrūvuvārpstas, atbalsta vārpstas un kloķvārpstas atloku savienojumiem jābūt nodrošinātiem ar aizsargu vairogiem.

28. Skrūvuvārpstas gaitenī (tuneļos) jāierīko margas, vārpstas gultņu drošai apkalpošanai.

29. Izplūdes cauruļvadiem un slāpētājiem jābūt ar siltuma izolāciju un tie gaitenīs un ejās jānorobežo pietiekoša stipruma izolācijas vairogiem apdegumu novēršanai.

30. Tvaika apkures maģistralēs jābūt iekārtoti redukcijas un drošības vārstuļiem, lai tvaika spiediens viņās nepārsniegtu 2—2,5 atmosferu.

Visas sildcaurules un radiatori jāapgādā izturīgiem apvalkiem, kas aizsargā no apdeguma. Tvaika apkures radiatoru vārstuļiem jābūt ar aizturiem, kas aizsargā no pārmērīgas blīvju un špindeļu izgriešanās.

31. Mašīnu katlu mājas temperatūras pazemināšanai, tvaika katls un tvaikvadi rūpīgi jāizolē ar attiecīgu materiālu.

32. Kuģa taļlām un citām ceļamām ierīcēm jābūt pārbaudītām PSRS Reģistra inspekcijā.

33. Uz katrām taļlām jāpiestiprina metāla plāksnīte ar maksimalās to celstspējas norādījumu.

34. Uz kuģa (pie vecākā mehāniķa) jāglabājas taļļu, ķēžu, kāšu, bloku, pārvadas mehānismu pārbaudes pasēm.

35. Mechanīķim jābūt klāt pie izjaukto mehanismu smago detaļu pacelšanas.

36. Aizliegts lietot nepārbaudītus, bojātus un netīrus celšanas līdzekļus (taļļas, bloki, domkrati u. c.). Uz taļļām jābūt iesistam to numuram un pielaižamas slodzes lielumam. Aizliegts celt detaļas smagākas par taļļu pielaižamo slodzi.

37. Smago detaļu pacelšanai jāpielieto kārtībā esošās (tērauda vai kaņepāju) štropes, kuri atbilst paceļamo detaļu svaram.

Aiz štropēm uz paceļamo detaļu asām šķautnēm jāpaliek īpašas starplikas, štropu asu liekumu un pārrivēšanas novēršanai.

38. Paceļamā detaļa droši jānoštropē. Štropu izturība jāpārbauda un tai jābūt pietiekošai detaļas pacelšanai. Štropes periodiski jāapskata, detaļas paceļot, nedrīkst pielaiest štropu samešanos, ķinķus un asus lenķus, lai tās nepārrūktu. Smago detaļu noštropēšana un celšana jāizdara vecākā vai otrā mehanīķa klātbūtnē.

Aizliegts paceļot detaļu atstāt karājoties bez uzraudzības, palīst zem karājoša smaguma, staigāt vai stāvēt zem detaļas, kas karājās uz taļļām. Pirms detaļas celšanas apakšā esošie ļaudis par to jābrīdina.

39. Paceļamas smagas detaļas nedrīkst atstāt uzkārtā stāvoklī; tās nekavējoties jānoliek savās vietās vai uz paliktņiem.

40. Aizliegts izdarīt jebkādus darbus pie vinčām un celtņiem, kas atrodas zem noslogojuma vai darbojas.

41. Garenā detaļu pārvešana jāizdara piesardzīgi, lai nebojātu zem sprieguma esošo armatūru un nesatriektu ar elektrisko strāvu detaļu nesošos darbiniekus.

42. Steliņi un režģojumi pagatavojami no izturīgiem dēļiem (ne mazāk par 35 mm biežiem) un ne mazāk par 2 cieši piestiprinātu dēļu platumā, ar iežogojumu.

43. Kuģim braucot, aizliegts strādāt režģojumos un steliņos (mazgāt, krāsot mašīnas šachtu u. c.).

44. Strādājot uz augšējiem režģiem, apakš tiem jāpiesien vairogī vai brezenti un obligāti jābrīdina strādājošie lejā. Aizliegts izsvaidīt instrumentus uz režģiem, plātnēm, bēmēm, stringeriem u. tml. Instrumenti jātur pārnēsamā kastē. Darbu vieta jātur tīrībā.

45. Detaļas, paliekošas uz režģiem vai kaut kur dzinēja augšpusē, jānoliek uz paliktņiem un kārtīgi jānostiprina (taļļas iespīlē, iekīlē, novelkt ar coriņiem u. tml.).

46. Pirms sprauslu, atloku, vārstuļu, cauruļu, saduru, lūku un citu zem spiediena esošo detaļu nojaukšanas, jāpārbauda un

jāsamazina spiediens līdz atmosfērai, tikai tad drīkst uzsākt nojaukšanu, ievērojot piesardzību.

47. Pirms kāda mehānisma nojaukšanas vai izlabošanas, kuram būtu elektromotora piedziņa, jāizslēdz svirslēdzis uz galvenā slēgdēļa, jāizņem kustošie drošinātāji un ieslēgšanas vietā jāpiekar dēlītis ar uzrakstu: «Neieslēgt».

48. Kodinot ar sālsskābi, cilindrus, caurules u. tml., obligāti jālieto gumijas cimdi, zābaki un priekšauti. Lietot šiem darbiem sērskābi aizliegts.

49. Montējot klāņa galvas gultņus un ieliktnus, nedrīkst pieļaut, lai blīves sniegtos pāri gultņu un ieliktnu robežām, lai novērstu roku ievainojumus šīs detaļas aptaustot.

50. Gultņiem un citām detaļām, kuras mašīnai strādājot aptausta apkalpojošais personāls, nedrīkst būt asu šķautņu un nostiprinošā uzgriežņa šķēļtaps nedrīkst pārsniegt tā robežas.

51. Cērtot ar cirtni, jāuzstāda vairodziņi, kas aizsargātu klātesošos no ievainojumiem ar drumstalām.

52. Visas apstrādājamās detaļas (ar vilēšanu, urbšanu, pieslīpēšanu u. tml.) stingri jānostiprina uz galda vai jāieliek skrūvspīlēs, lai viņas nenokristu uz strādājošo kājām.

Strādājot jālieto tikai kārtībā esoši un pārbaudīti instrumenti. Par instrumentu bojājumiem jāziņo otrām vai vaks mehaniķim.

53. Izsitot skrūvbultas, to uzgriežņiem jāpaliek skrūvbultas galā, kad tā ir izkustināta no vietas, uzgriežņus var noskrūvēt pilnīgi.

54. Mašīntelpu ejas un plātnes aizliegts aizsprostot ar detaļām, instrumentiem, materiālu u. tml., it īpaši darba vietu un strādājošu mehānismu tuvumā. Mašīntelpas ejām jābūt vienmēr brīvām.

55. Galveno, palīg- un klāja mehānismu remontu laikā iežogojumus nojauc, remontu izbeidzot tie nekavējoties jānovieto atpakaļ.

56. Plātņu līdlūkas u. c. atverot, eja jānoslēdz vai jānožogo līdz darba beigām.

57. Uz laiku noņemot margas, jānovelk leijeri vai jāslēdz eja.

58. Strādājot katlos, dūmeņos, dubultdibena tilpnē, balsta tankos, priekš un pakalpiņos jālieto elektriskā apgaismošana ar spriegumu ne augstāku par 12 voltiem, vai pārnesamas akumulatoru spuldzes un lāmpas. Šo vietu apgaismošanai lietot spriegumu augstāku par 12 voltiem kategoriski aizliegts.

59. Pirms sākt darbu katlos un balsta cisternās, tām jābūt

izvēdinātām. Strādāšanai šādās vietās jānozīmē ne mazāk par divi darbiniekiem.

60. Atverot lidlūkas, ogļu bunkuru lūkas un noņemot kāpnes un režģojumus, jāuzstāda noņemamie statņi ar leiļeriem (reliņi).

Ieiet ogļu bunkuros ar atklātu uguni (eļļas lampa, svece, papiross, pīpe, sērkočiņš) kategoriski aizliegts.

61. Mašīnu-katlu mājas ventilatori jāuztur pilnā kārtībā, nepietiekošas vēdināšanas gadījumā jāuzstāda papildu vetraiļi, elektroventilatori un citas vēdināšanas ierīces, gan nepieļaujot caurvēja iestāšanos.

62. Mašīnu-katlu mājas ventilatoru novadšachtu pagriešanai jābūt viegli izdarāmai no telpu iekšpusēs.

63. Mašīnu-katlu mājas temperatūras starpība, salīdzinot ar ārējo temperatūru, nedrīkst pārsniegt 5—7°. Ja mašīnu-katlu mājas temperatūra pārsniedz norādīto robežu, tad kuģa tuvākā remonta laikā vēdināšana jāizlieto līdz noteiktai normai.

64. Pretuguns inventaram (ugunsslāpētāji, šļūtenes, laužņi, cirvjī, spaiņi, smilti u. c.) jābūt kārtībā un jāatrodas savās vietās, — ligzdās.

Aizliegts pretuguns inventaru (šļūtenes, spaiņus, laužņus u. c.) pielietot kuģa vispārējiem darbiem.

65. Pretuguns sūkņi un cauruļvadi jāuztur kārtībā un drošā darba gatavībā, ja tiem vajadzīgs remonts, tad pretuguns mērķiem jāierāda citu uz kuģa esošu sukni.

66. Ikreiz pirms kuģa iziešanas jūrā, rezerves daļām, piederumiem un inventaram jābūt apskatītiem un kārtīgi piestiprinātiem savās vietās.

XIII. IEKŠDEDZES DZINĒJU UN KOMPRESORU APKALPOŠANA.

1. Nekādā gadījumā nedrīkst palaist dzinēju ar saspīestu skābekli, jo var notikt sprādziens. Saspīestam gaisam iztrūkstot, dzinēju var palaist ar saspīestu ogļskābi.

2. Lai izsargātos no bīstamiem uzliesmojumiem, aizliegts dzinējam strādādot, piesūknēt degvielu cilindri ar rokas spēku.

3. Drošības labā pie dzinēju palaišanas, apkalpojošais personāls jāizraida no augšējiem režģojumiem, kas atrodas cilindra vāku līmenī un augstāk.

4. Sagatavojot dzinēju palaišanai, degvielu cauruļvadu piepildīšana pieļaujama tikai pie atvērtiem sprauslu kontrolvārstuļiem; pēc tam dzinējs obligāti jāpagriež ar servomotoru, kad indikatoru ventiļi atvērti vaļā.

stuli, noregulētu pielaižamam maksimalajam spiedienam. Drošības vārstuļi periodiski jāpārbauda.

16. Katrs gaisa filtrs vai to grupa jāapgādā ar pārbaudītiem, kārtībā esošiem manometriem un drošības vārstuļiem, kuri jānoregulē maksimāli pielaižamam darba spiedienam.

17. Dzinēja izgrūšanas caurules un slāpētāji periodiski jāattīra, lai sakrāties piedegums neradītu ugunsnelaimi.

18. Pēc dzinēja remonta vai pēc ilgstošas stāvēšanas dīkā, dzinējs jāpagriež ar servomotoru un pēc tam ar pneimatisko starteru, kad indikatoru ventiļi ir atvērti.

Pirms jebkura mehānisma palaišanas par to jābrīdina apkārtesošās personas.

19. Pēc kompresoru vārstuļu blīvumu pārbaudes ar petroleju, tie jāizjauc, rūpīgi jāizskalo ar gaisu, jānoslauka ar dieggaliem un jāsaliek no jauna. Salikšanas pareizība jāpārbauda mehaniķim un tā klātbūtnē vārstuļi jāiemontē atpakaļ.

20. Pēc cilindru vāku noņemšanas, dzinēju cilindri jānoklāj pietiekami stipriem koka vairogiem.

21. Darbus dzinēja karterī drīkst uzsākt tikai pēc palaišanas gaisa vārstuļu slēgšanas, pagriežņa noņemšanas vai noķīlēšanas, kad sprauslas un palaišanas cauruļvada gaiss izlaists līdz atmosfēras spiedienam, degvielas pieplūde dzinējam pārtraukta, indikatoru ventiļi atvērti vaļā un servomotors izslēgts.

22. Pagriežot dzinēju ar servomotoru, jābrīdina par to karterī un uz cilindra vākiem strādājošie. Indikatoru ventiļiem, pagriežot vārpstu, jābūt atvērtiem vaļā.

23. Pēc ilgstoša darba dzinēja karterī, tas jāapmazgā un jānoslauka sauss. Karteris periodiski jāattīra no atkritumiem un netīrumiem un jāapslauka ar dieggaliem.

24. Kodinot ar skābes šķīdinājumiem cilindra bloku un cilindra vāku dzesējamās daļas, atmosfēras caurules jāizved uz augšējā klāja un mašīntelpu vēdināšana jāpastiprina. Šo darbu izpildīšana jāsaņemas ar ostas pretuguns uzraudzības daļu.

25. Divu dīzeļu iekārtās, ja viens dīzelis, kuģim braucot, būtu apturēts, darbi dzinēja karterī var tikt iesākti pēc apturētā dzinēja vārpstas uzlikšanas uz aiztura un 26. panta prasību izpildīšanas.

26. Izjaucot divu un triju cilindru dzinēju kustošās daļas, jānoķīlē sparrati vai jāspēr citi piesardzības soļi, kas aizsargātu no vārpstas patvaļīgas pagriešanās.

27. Dzinēju detaļu montāža jāizpilda kārtīgi un apzinīgi. Gultņu ieliktni nedrīkst izlīst ārā, skrūvītapām, šķeltapām, aiz-

turiem, uzgriežņiem u. tml. nedrīkst būt atskabargu un asu šķautņu.

28. Visiem degvielu barojošo cisternu sadalīšanas vārstuju kātiem jāizbeidzas uz klāja.

29. Barojošās degvielu cisternas jāapgādā ar drošības ierīcēm pret pārplūšanu. Pārplūdusi nafta var nokļūt izgrūšanas cauruļvada sakarsušās daļās vai darbojošos elektromechanismos un radīt sprādzienu vai ugunsnelaimi.

30. Stipri silstošās kompresora caurules, tvaikvadi un dziņēju izgrūšanas caurules jāaizsargā ar izolāciju vai apvalkiem, nejaušas pieskaršanās un cilvēku apdegumu novēršanai.

31. Lietojot diagramu uzņemšanai siltuma indikatorus, jāievēro piesardzība: nedrīkst nostāties pretī tā virzulītim, lai neievainotu sevi, tam izslīdot laukā, kā arī nedrīkst, atverot indikatoru ventīļus, sist pa tiem. Noņemot indikatora virzulīti vai izvelkot to, jāpārbauda, vai indikatora ventīlis hermetiski noslēgts.

XIX. SALDĒTAVU IEKĀRTAS APKALPOŠANA.

1. Visas jaunās dzesēšanas mašīnu iekārtas uz kuģiem jā-saskaņo ar PSRS Reģistra inspekciju un arodbiedrības darba inspekciju.

2. Saldētavas kamerām jābūt pilnīgi izolētām no mašīnu telpām, lai kaitīgo gāžu sprādziena vai iekļūšanas mašīnu telpās gadījumā strādājošie saldētavu kamerās neciestu no tā.

3. Mašīnām un cauruļvadiem amonjakam, ogļskābei un citiem veselībai kaitīgiem dzesēšanas reagentiem jābūt izgatavotiem un samontētiem ar vislielāko rūpību, kas nodrošina to pienācīgu blīvumu un izslēdz kaitīgo gāžu iekļūšanu darbu telpās. Neblīvumu izmeklēšana pēc smakas aizliegta.

Visās telpās, kur uzstādīti aparāti un mašīnas, strādājošas ar veselībai kaitīgām gāzēm, nepieciešams ierīkot attiecīgu vēdināšanu un šo telpu nosusināšanu.

4. Telpās, kur uzstādītas mašīnas un aparāti, nedrīkst būt apgaismošanas ierīces ar atklātu uguni, jāpielieto elektriskā apgaismošana.

5. Saldētavas kameru durvīm jābūt atveramām no abām pusēm.

Ja kameras var tikt aizslēgtas, tad katra no viņām jāsavieno ar mašīnu nodaļu ar kārtīgi strādājošu signalizāciju.

6. Dzesētāju iekārtas mašīnas jāapgādā manometriem spiediena novērošanai, kompresoru mašīnām jābūt ne mazāk

par 2 manometriem — viens uz kondensatora un otrs uz iztvaikotāja.

Piezīme: Pielaišamais robežspiediens jāatzīmē uz manometra ar sarkanu svītru.

7. Ogļskābes mašīnām obligāti jāuzstāda 2 spiediena drošības vārstuļi, viens līdz 60 atm., kurš pie kompresora (līdz aizturventilim) savieno iesūkšanas cauruļvadu ar spiedvadu, — otrs līdz 20 atm. uz piepūles spiedvada, lai tos varētu savienot ar atmosfēru, spiedienam pārsniedzot norādīto robežu. Šo vārstuļņu izejas caurules jāizved uz klāja.

Amonjaka mašīnām nepieciešami uzstādīt vienu drošības vārstuļņu pie mašīnas cilindra. Šim vārstuļim jāsavieno kompresora iesūkšanas un spiedvada vārstuļņus, spiedienam pārsniedzot pielaižamo robežu.

Drošības vārstuļņi jāierīko tā, lai izplūstošā gāze neiekļūtu telpās.

Amonjaka mašīnām papildus drošības vārstuļim jāuzstāda vārstuļņis uz pieplūdes spiedvada, kas iet no kompresora uz kondensatoru.

8. Pielietojamiem dzesināšanas mašīnās reagentiem: amonjakam, chlormetilam, sērskābes anhidridam, ogļskābei jābūt bez jebkādiem piejaukumiem.

9. Šķidra amonjaka, ogļskābes un citu dzesināšanas reagentu baloni jāuzglabā telpās, kuras izolētas no saldētavas kamerām. Baloni jāargā no siltuma, piem., saules stariem, apkures sistēmas, tvaikvadiem u. tml.

Baloni jāievieto specialās ligzdās un cieši jānostiprina, lai tie nenokristu vētras laikā.

10. Hidrauliskie pārbaudījumi un gaisa pārbaudes, jāizdara saskaņā ar PSRS Reģistra noteikumiem regulāri, noteiktos termiņos.

9. Katra dzesināšanas iekārta jāapgādā ar pietiekamu daudzumu aizsarga gāzmasku, kuras jālieto gāzēm izplūstot, kā arī visos darbos, kad var paredzēt kaitīgu gāžu izplūšanas iespēju. Par piemēram: izjaucot blīvslēgus, pārbaudot vārstuļņus, cilindrus u. tml. Aizsargu gāzmaskas glabājamās pie izejas mašīnu telpā, raugoties, lai to gumijas daļas nebojātos (neizkalstu).

Darbam pie amonjaka un sērskābā anhidrida mašīnām strādnieki obligāti jāapgādā gumijas cimdium.

12. Strādājot ar dažādiem izolācijas materiala veidiem, kuri bīstami strādājošo rokām un acīm, piem., mineralvilna, stikla zīds u. tml., jālieto specialas drošības acenes un dūraiņi vai cimdi.

Saldētavas iekārtas apkalpojošā personala vidū jābūt personai, kura apmācīta pirmās palīdzības sniegšanai. Pie saldētavas iekārtas jābūt medikamentu skapītim ar nepieciešamiem medikamentiem.

13. Ieejot dzesētāju telpās, jāpārbauda, vai nav sakrājušās bīstamas gāzes.

14. Pirms dzesētāju kompresora palaišanas jeb ieslēgšanas, pārmērīga pieplūdes spiediena novēršanai, jāpalaiž kondensatora dzesinātāju, ja ir patstāvīgs sūknis, jāpārbauda un jāatver spiedvada vārstuļi, tikai pēc tam drikst palaist agregātu. Pēc agregāta palaišanas jārikojās saskaņā ar saldētavu iekārtas apkalpošanas un regulēšanas instrukciju.

15. Apskatot chlormetila un amonjaka mašīnu, kompresoru, eļļas atdalītāju un citu aparātu daļas, aizliegts ievadīt tajās atklātu uguni (aizdedzinātas sveces u. tml.).

16. Uzpildot iekārtu ar dzesēšanas reagentu, aizliegts apliet balonus ar karstu ūdeni vai citādi sildīt.

17. Attaisot vaļā kaut kādu cauruļvadu sistēmas daļu, cilindrus, vārstuļus u. tml. (pēc kaitīgo gāžu izlaišanas ārā) jāpārlicinās, ka kaitīgo gāžu vairs nav, nedaudz palaiž vaļā attaisāmo atloku, vāku u. tml. skrūvbultu uzgriežņus. Izjaucamās detaļas un cauruļvadus nepieciešams rūpīgi izpūst ar sapsiestu gaisu.

XV. DROŠĪBAS TEHNIKAS NOTEIKUMI ZVEJAS TRALEROS

1. Šie noteikumi ir drošības tehnikas prasību obligāta norma, kura jāzina un noteikti jāpilda katram tralera klāja komandas loceklim, kam labi jāiegaumē atbildība par viņu neievērošanu.

2. Personas, kas nepilda drošības noteikumus ražošanā, tiek sauktas pie administratīvas atbildības, bet ļaunprātīgi pārkāpēji pie tiesas.

Vispārējie noteikumi.

3. Vispārēja atbildība par traleru tehnisku stāvokli, navigācijas drošību un drošības tehniku uzliekama kapteinim, viņam jā rūpējas par tam padoto cilvēku veselības un darba aizsardzību, dzīvojamo, dienesta, koplietošanas telpu un darba vietu sanitāru stāvokli.

4. Kapteiņa vecākais palīgs tieši atbildīgs par visas zvejniecības, zivju apstrādāšanas, glābšanas iekārtas, kuģa iekārto-

juma un telpu kārtīgu stāvokli, kā arī drošības tehnikas noteikumu pildīšanu no visiem komandas locekļiem.

5. Vecākais kuģa mehaniķis atbildīgs par mehanismu bezklūmīgu darbību un to uzturēšanu kārtībā, par mašīnu komandas un klāja mehanismu, tauku kausēšanas un konservu iekārtas apkalpojošo personu drošību ražošanā.

6. Kapteiņa un mehaniķa jaunākie palīgi vakts laikā uz jūras vai arī ostā arī atbildīgi par viņiem uzticēto kuģa komandas locekļu drošību visos kuģa darbos un par traleru sanitāru stāvokli.

7. Kuģa administrācijas pienākums iepazīstināt ar drošām darba metodēm uz tralera un drošības tehnikas noteikumiem katru jauniestājušos darbinieku un apmācīt to apieties ar viņam uzticētiem mehanismiem un iekārtu.

8. Kapteiņa vecākais palīgs un kuģa vecākais mehaniķis nedrīkst pieļaut darbam jauniestājušos klāja un mašīnas komandas personas, neiepazīstinot tās iepriekš ar šiem noteikumiem un nepasniedzot tam instruktažu darba vietās, par ko vecākajam palīgam jāved speciāls caurauklots instruktažas žurnāls pēc apstiprinātas formas.

9. Kuģa komandai jābūt pilnīgi apgādātai ar specapgērbu, aizsargu ierīcēm un glābšanas rīkiem. Stūrmaņu sastāvam jāseko, lai komanda tiešām tās pielietotu strādājot.

10. Uz tralera jābūt aptiekas skapītim pirmās palīdzības sniegšanai negadījumos ar attiecīgu instrukciju, kurā teikts, kā pielietot aptiekā esošos līdzekļus.

11. Katra tralera redzamā vietā jābūt izkārtiem kuģa trauksmes sarakstiem.

Katrā braucienā kuģa administrācijai jāapmāca komanda visiem trauksmes veidiem, piesaistot apmācībā visus komandas locekļus. Par komandas apmācību atbildīgs kapteiņa vecākais palīgs, kuram jāseko savlaicīgiem ierakstiem kuģa žurnālā par izvēstām apmācībām.

12. Par negadījumu pie ražošanas, cietušais, vai pirmais kas to ievēro, obligāti paziņo vakts priekšniekam.

13. Satiksmei ar krastu jāpielieto vienīgi noejas, kurai vienmēr jābūt kārtībā un labi apgaismotai naktī. Aizliegts izlikt noejas kustīgo stampu pārvietošanas vietās.

Nozvejas darba drošības noteikumi.

14. Uz augšējā klāja un visās ejās nedrīkst novietot kravas kas kavē darbu un cilvēku drošu kustību uz kuģa un gar abiem bortiem. Klājam un noejām jābūt kārtībā, kā uz jūras tā arī

krastā stāvo. Nekavējoties jānovērš apledošana, jānovāc zivju gļotas vai tauki (kausētavas rajonā).

15. Pielietot kravas celšanas ierīces un mehānismus, kur celtspēja mazāka par tiem noteikto normu — kategoriski noliegts.

16. Tumšā laikā nepieciešams pilnīgi apgaismot darba un koplietošanas telpas, noejas, tilpnes, ejas un gaitenus.

Dinamomašīnas bojāšanas gadījumā jābūt pilnīgā gatavībā elektroakumulatoru, petrolejas jeb pironaftas avarijas apgaismojumam. Gaismekļu stikli periodiski jāattīra no piesērējuma.

17. Tilpnes lūkas, krantonu, ogļu un miltu tvertņu līdlūkas aizliegts bez vajadzības atstāt vaļā vai bez iezogojumiem. Ogļu uzņemšanas laikā visiem iluminatoriem jābūt droši noblīvētiem un augšējam klājam labi apgaismotam.

18. Telpu ārdurvīm jābūt ar labām gumijas blīvēm, kuras nodrošinātu pilnīgu ūdensnecaurlaidību. Durvju aizgriežņiem jābūt kārtībā, viegli strādājošiem un ar gaitas norobežotājiem. Katram komandas loceklim jāpatur prātā, ka nemākulīga apiešanās ar durvīm zvalstišanās laikā var novest pie smagiem ievainojumiem. Durvis jātaisa vaļā abām rokām, vienlaicīgi izgriežot abus aizgriežņus un jāiet iekšā, kad durvis aties no slengēm sānsveres borta virzienā.

Atvērtām ūdensnecaurlaidošām metaliskām durvīm jābūt ar stipriem (8—10 mm). aizliekamajiem āķiem, kas cieši turētos savās osītēs.

19. Strādājot ar tralu viļņu laikā, kad kuģis stipri zvalstās — jānovelk lejers gar aizvēja burtu. Vētras laikā, kad kuģis pārtrauc zveju, lejeri jānovelk gar abiem bortiem.

Borta uzmalas reliņiem jābūt drošiem, visi statņi cieši jānostiprina ligzdās, talrepiem jānodrošina labu lejeru novilci. Stiprās vētrās, kad cilvēku pārvietošanās uz klāja apdraudēta — jānovelk papildus lejeri no virvēm gar abiem bortiem starp vinču un vidus skrituļiem.

20. Vējam pastiprinoties un viļņiem pieaugot, tralera kapteinim, atkarībā no laika apstākļu prognozes, tralera tehniskā stāvokļa, klāja komandas kvalifikācijas pakāpes, jāpieņem pareizais lēmums par zvejas pārtraukšanu. Lielākā par 7 ballu vētrā — zveja noliegta.

21. Vētras laikā vaktis stūrmaņiem jāseko cilvēku kustībai uz klāja un citās apdraudētās vietās un savlaicīgi jābrīdina tie par draudošām briesmām. Katram cilvēkam, izejošam uz klāja no iekštelpām, jāizvelas pārskrējienam piemērotu brīdi, kad kuģis uzkāp uz viļņa vai kad sānsvere atbrīvo burtu no šļakatām, lai viņš netiktu pārsteigts ar nejaušu uzšļācošu vilni.

22. Ja vētras laikā kuģim jāmanevrē un paredzama viļņu uzšļākšana uz klāja, tad vaks stūrmanim pirms manevrēšanas jānovāc visi cilvēki no klāja kādā aizsegā.

23. Vētras laikā izlaižot vejerus pret vēju, cilvēku kustība uz klāja noliegta.

24. Viļņu laikā jūras braucienā klāja darbus uz tralera jā-dara viļņu neapdraudētās vietās. Ja vajadzīgs lāpīt vai novākt tralu, vai novākt zivis, tad traleru gaita jāsamazina, izpildāmo darbu lielākai drošībai.

25. Strādājot ar tralu, komandas locekļi drīkst pkrvietoties uz klāja vienīgi gar nestrādājošo bortu. Ja vinčas veltniem uzlikti mesendžera, kaltes vai dzilsona tekošie gali — gar vinču staigāt aizliegts. Tāpat noliegts loma pacelšanas brīdī staigāt pa priekšējo klāju.

26. Noliegts stāvēt zem paceļamās kravas, blakus šai kravai vai tālām.

27. Kuģiem savstarpēji vai pie malas pietauvojoties, aizliegts pārkāpt no viena kuģa uz otru, vai uz mālu līdz pietauvošanās operācijas izbeigšanai.

28. Staigāt pa borta uzmalu vai režģiem, kā arī sēdēt uz viņiem kategoriski aizliegts.

Ja klājs gar abiem bortiem aizņemts ar zivīm vai citu kravu, vaks stūrmanim jāizvelk virvju štropes drošai staigāšanai pa bortu režģojumu uz nestrādājoša borta.

29. Salaižot vejerus vai citus tērauda galus, jāstrādā ar cimdiem. Vesperim un cirtnim jābūt ar drošiem rokturiem, mālšpikam jābūt labi uzasinātam.

Apcirtot no salaides izslējušos tērauda troses grīstes, tie jātur rokās, lai atlecoša stiepule neievainotu seju. Šinīs darbos obligata acēņu lietošana ar neplīstošiem stikliem.

30. Visām tekošo galu salaidēm un ogoņām, kuriem darba gaitā jāpieskaras rokām, jābūt labi nokliedētiem. Bez kliedējuma šie tekošie gali nav pielaižami darbam.

31. Ievelkot tekošo galu uz vinčas veltna, gala turētājam jāstāv 1 m attālumā no veltna un jātver rokām tekošais gals viena tvēriena atstatumā no veltna.

32. Viens pats cilvēks nedrīkst vadīt vinču un līdztekus tam ievilkēt vai labot tekošo galu pie vinčas veltna.

33. Aizliegts ar rokām virzīt ienākušās kārtas uz vinčas veltniem. Trosei iespīlējoties uz veltna — vinču jāaptur un lēnām jālaiž atpakaļgaitā līdz troses atbrīvošanai. Katram strādājošam pie tekošiem galiem stingri jāiegaumē, ka troses iespīlēšanās uz vinčas un mēģinājumi atbrīvot trosi rokām var novest pie negadījuma.

34. Ievelkot troses uz veltņiem, vinča jāpalaiž lēnā gaitā, iekams uzņems troses kari un izveidosies pareizas kārtas.

35. Strādājot pie vinčas, jābūt sevišķi uzmanīgam. Nedrīkst nodarboties ar blakus lietām, sarunāties, kā arī novērst ar to strādājošo uzmanību.

36. Darbam ar vinču drīkst pieļaut tikai speciāli nozīmētus traleru komandas locekļus: traļmeistars un tā palīgs, zvejas meistars un tā palīgs, speciāli darbam ar vinču apmācīti matroži. Visām uzskaitītām personām jāiziet un jānoliek trala vinčas kopšanas un apkalpošanas tehniskais minimums uz tā paša kuģa, par ko viņi saņem rakstiskas apliecības ar kuģa kapteiņa parakstu.

37. Ja traleru vinčas mašīnu daļa atrodas īpašā telpā, tad šinī telpā nedrīkst uzturēties personas, kas nestrādā ar vinču, nedrīkst uzglabāt nepiederošus, kā arī nenovilkus ar coriņiem priekšmetus. Vinčas vadīšanas platformā nedrīkst būt nepiederoši priekšmeti, uz platformas drīkst uzturēties tikai vinču vadošas personas. Ikreiz palaižot vinču jāpārlicinās, ka tās mašīntelpā nav cilvēku un tās mehānismu neaizsprosto kāds svešs priekšmets. Tvaika padošana šādai vinčiai izdarāma no galvenās mašīntelpas uz komandtiltiņu pieprasījuma.

38. Vinčas kustošās daļas, kā cilindriski zobrati, vārpstas, galvas un kļauņa gultņi pienācīgi jāiežogoj. Strādāt ar noņemtiem vai sabojātiem iezogojumiem kategoriski noliegts.

39. Aizliegts palaist vinču robežātrumā bez slodzes.

40. Vinčas mehānismam kustoties, nedrīkst ar rokām to elļot vai piegriezt štauferus.

41. Ēnkurspilves vai vinčas darba laikā to vadošai personai kategoriski noliegts novirzīties no tvaika ventiļa, smēķēt vai citādi izklaidēties. Vinčas vadītājam vienmēr jāpatur prātā, ka no viņa darba kvalitātes atkarājas cilvēku drošība, kuri apkalpo pūpes un bākas trala durvis un stāv pie tekošiem galiem.

42. Trala izmešana un ievilkšana, kā arī pāreja no viena trala uz otru izdarāma ciešā saskaņā ar nozvejas sarakstu, kurš jāizkar redzamā vietā.

43. Pēc nozvejas saraksta visiem matrožiem, skatoties pēc viņu kvalifikācijas, piešķirami darba numuri, kuri nosaka tiem darba kārtību un darba vietu, kas jāzina visiem.

44. Traļmeistaram kopā ar kapteiņa vecāko palīgu pirms zvejas sākuma jānozīmē visi cilvēki pēc vaktīm un jāpaziņo viņu darba numurus. Stūrmaņu sastāvam rūpīgi jāiepazīstina savas vaktis ar nozvejas sarakstu.

45. Ja klāja komandas vidū ir jauniestājušies, tad stūrmaņu vai traļmeistaru sastāvam pirms zvejas sākuma jāparāda viņiem

prāksē, vecākā stūrmaņa uzraudzībā, viņu pienākumi, darba vietas un jāiemāca viņiem zvejas terminoloģija.

46. Strādājot ar tralu traļmeistars un viņa palīgs vada savas vaktis ar rīkojumiem, kuri attiecas uz izpildāmo nozvejas darbu, izņemot komandas vārdus attiecībā uz kuģa vadīšanu, kurus pēc saraksta dod vaks stūrmanis.

47. Vispārēja vaks darba vadība zvejas laikā piekrīt vaks stūrmanim, kurš atbildīgs par zvejas darba pareizu organizāciju. Vajadzības gadījumā vaks stūrmaņa pienākums nekavējoties norādīt traļmeisteram uz tā nepareizu darbību.

48. Tralu izmetot un ievēlot, vaks stūrmanim jāuzturas tiltiņa spārnā un jāseko visa vaks sastāva pareizai un drošai darbībai, sevišķi cilvēkiem, kas strādā ar trala durvīm un pie vinčas veltņiem, nepielaižot cilvēku patvarīgu izmaiņu.

49. Visos trala darbos, kas paredzēti zvejas praksē vētras laikā, vaks stūrmanim cilvēku drošībai uz klāja jānostāda kuģis ar baku jeb pūpi pret vēju.

50. Pirms traļa izmešanas vai ievilkšanas vaks traļmeisteram jāpārbauda traļa vinča, visa nozvejas iekārta un rīki, kā arī ķekšu, laužņu un aligatoru atslēgu atrašanās tiem noteiktās vietās.

51. Visiem traļa iekārtas skrituļu štauferiem pirms traļa ievilkšanas jābūt labi piepildītiem ar tavotu un piegrieztiem.

Vejeru kustības laikā, tralu izmetot vai ievēlot, traļa skrituļu un sevišķi trala loku piekaramo skrituļu štaufēru piegriešana noliēgta.

52. Izvadīt trala durvis no lokiem aiz borta drīkst vienīgi pēc kuģa apturēšanas.

53. Centralo pludiņu izmešanas laikā noliēgts stāvēt zem tiltiņa vinčas kravkoka. Vētrainā laikā centralos pludīņus jāizmēt ar izlices patenta un džilsona tekošā gala palīdzību.

54. Izlaižot pār bortu žņaugu un sadales štropu līnes un kvartropus, jāstāv tālāk no to buchtām; par to jāseko vaks stūrmanim.

55. Izlaižot troses (kabeļus), matroži, kas ievēk troses kari pie vinčas, nedrīkst stāvēt starp rezerves tilpnes komiņiem un bakas zivju kastu dēļiem.

56. Aizliegts mest pārejas galus aiz trala durvīm ar rokām. Gali jāizmēt vienīgi ar ķeksi, ne īsāku par 3 metriem.

57. Pirms izlaist no vinčas vejerus vai troses (kabeļus), jānod uzreiz pietiekoša kare, lai matroži, kas savieno vejerus ar trala durvīm, varētu viegli izvilkt vejerus virziena skrituļiem cauri un ātri savienot tās ar šķenteļiem. Pēc savienošanas vejera kare jānovēlkt pretējā virzienā, ko izdara strādājošie pie lokiem matroži.

Šo darbu laikā, sevišķi pie zvalstīšanās, vinču vadošais traļ-

meistars atbildīgs par matrožu drošību; lai strādājošo rokas neievilkto skrituļos pie «nejauša» traļa vinčas mehānisma pagrieziena, vajaga stingrāk pievilkt tās sloksņu bremzes.

58. Tralu uzvelkot, kad tā durvis saņemtas uz aizmūkēdēm, vejeru izlaišanai jābūt vieglai, lai nepārrautu ķēdes. Savienojot vai atvienojot šķenteljus, rokas jātaur tālāk no skrituļiem. Sinis darbos nedrīkst uzturēties zem piekaramiem skrituļiem.

59. Matrozim, kurš aizmet mesendžera kāsi uz jaunu vejeru, jāstāv pie pūpes vantīm un jāapjož drošības štropi vai jostu piesietu vantīm, lai neiekristu aiz borta. Par to jāseko kuģa kapteinim, bet viņa prombūtnē vaktis stūrmanim.

60. Ievelkot mesendžeru uz vinčas veltņa un piestiprinot vejerus, aizmūkblokam, aizliegts uzturēties uz klāja rajonā no vinčas līdz aizmūkblokam.

61. Aizmūkbloka vejeru nostiprināšanas laikā starp mesendžeru un bortu nedrīkst uzturēties cilvēki.

62. Ievelkot mesendžeru uz veltņa, vinča jālaiž vislēnākā gaitā, lai matrozis paspētu uzlikt 5 kārtas un nospīst no apakšas mesendžera darba galu.

Kad matrozis aties drošā atstatumā zivju kastu virzienā, vinčas gaita jāatrināma līdz pilnai. Kad mesendžera kāsis sakers vejeri, traļmeistars nokomandē «lēnām» un mesendžera ievilkšanas ātrums tiek samazināts līdz vismazākam. Aizlikt apakš mesendžera trosi uz veltņa «aligatora» atslēgu vai citus priekšmetus aizliegts — negadījuma novēršanai.

63. Kad mesendžera kāsis nonāks pie margsienas — vinču aptur un matrozim jāuzliek no apakšas aizmūkbloks, bet traļmeistaram cieši jānostiprina gredzens un sprūds. Aizmūkblokam un tā piestiprinājumam margsienai jābūt drošiem un tie periodiski jāapskata, ķēde jāpārbauda divreiz gadā. Sprūdam jābūt viegli iebāžamam un izvelkamam no tā ligzdas.

Piezīme. P. p. 60, 61, 62 un 63 morādīto darbu laikā kuģa ātrums nedrīkst pārsniegt 2 jūdzes.

64. Vejeru atlaižot no aizmūra, jāievēro visi piesardzības pasākumi, jo nepareizas darbības sekas var būt smagi negadījumi ar cilvēkiem. Matrozim, kas atlaiž vejeru no aizmūra, jālieto viegls (ne garāks par 75 cm lauznis) un jānostājas pūpes pusē izstieptas rokas attālumā no aizmūra. Pēc komandas «atdot aizmūri» matrozis, turot lauzni labā rokā (strādājot uz labā borta) vai kreisā rokā (strādājot uz kreisā borta), nostiepj sprūda štropi un īsiem sitiēniem pa gredzenu atbrīvo sprūdu un ar ātru sitienu izsit gredzenu. Šinī laikā kuģa gaita jāsamazina līdz robežai jeb kuģis jāaptur pilnīgi. Cilvēkam, kas atlaiž vejeri no aizmūra, jāizsargājās no atbrīvotā aizmūrbloka vārbūtēja sitiēna.

65. Vakts stūrmanim tiesība dot kuģim cirkulācijas gaitu tikai pēc bakas traldurvju izņemšanas un nostiprināšanas ar ķēdi.

66. Bakas durvis ņemt uz aizturķēdi atļauts vienīgi tad, ja tas nonāks pie borta ar ķīli vai apakšmalu. Ja durvis atmetīsies pret margu sienu vai traļa loku ar augšmalu, vai tiks virs borta uzmales, tās no jauna jāizmet pāri, un jāievelk pareizā stāvoklī. Ja izmešana nelīdz — durvis nostādāmas pareizā stāvoklī ar mašīnas pagriezieniem.

67. Kad durvis nonāk vietā un apkalpojošie matroži uzņem tās uz aizturķēdi, traļmeistaram jābūt pie vinčas tvaika ventiļa un jāpagriež tas līdz atmetnei. Vējainā laikā obligāti jāpievelk vinčas slokšņu aizturi, jo iespējamās bīstamas traumas ar traļa durvīm, ja vinča nejauši sāktu darboties.

68. Matrozim, kas uzmet aizturķēdi, jānostājas ar ķēdi rokās tālāk no loka; kad durvis nonāks vietā, traļmeistars dod komandu: «uzlikt ķēdi» un matrozis veikli uzmet ķēdi trala durvju abiem radziņiem, novelk (ja vajadzīga) ķēdes kari un nostiprina to pie kāša. Ķēdes uzmetiens izdarāms vienmēr traļa virzienā, proti — uz labā borta pie pūpes loka no kreisā loka gala uz labo un pie bakas loka no labā loka gala uz kreiso, bet uz kreisā borta otrādi. Pēc traļa durvju uzņemšanas uz aizturķēdi matrozim jāatiet nost no trala loka, ja kuģis vai vejeri sāka iet. Aizturķēžu nostiprināšanas rāmjiem jābūt droši piestiprinātiem pie trala loku klampām, viegli sasniedzamā augstumā.

69. Matrožiem, kas strādā pie traļa durvīm, stingri jāatceras par briesmām, kas var izcelties sakarā ar piekaramo skrituļu atrašanos un pēkšņu vejeru un trosu (kabeļu) staigāšanu, tādēļ, uzņemot traļa durvis uz aizturķēdi un atlaižot vaļā, matroži nedrīkst nostāties loka skrituļiem par tuvu, — starp loku un margsienu, — starp loku galiem un atbalstīt roku pie vejera, pat ja tas stāv mierā.

70. Pēc traļa durvju atsiešanas vaļā, pārejas galu drīkst izvērst uz durvju augšmalu vienīgi ar ķeksi uz gara kāta un to izdarot jānostājas tālāk no loka. Pārejas galu izvērst rokām, stāvot borta uzmalā jeb citā stāvoklī, kategoriski noliegts.

71. Kwartropa uzņemšanai nostāties uz trala durvīm vai borta uzmalu kategoriski noliegts. Kwartropu drīkst uzņemt vienīgi ar ķeksi uz gara kāta.

72. Kwartropu un līnu ievilkšanai uz vinčas veltņiem jānotiek ātri, bet uz beigām vinčas ātrums samazināms, lai nepārtrūktu piesējums. Kwartropu un līnu brīvie gali jāizvelk sānis, lai neizveidotos strādājošiem cilvēkiem bīstamās buchtas pie vinčas, par to jāseko vakts stūrmanim.

73. Lai pasargātu vējainā laikā uz klāja izliktus centralos

pludiņus no aizskalošanas jūrā, tie jānostiprina ar pūpes kvartropu, kurš stingri jānovelk un jāpiesien vinčas klampai.

74. Tiklus drīkst tvert ar rokām tikai tad, ja tie atrodas uz borta uzmalas, nekādā gadījumā nedrīkst izslieties bortam pāri un kāpt uz centraliem pludiņiem, lai ievāktu tiklus ar rokām.

75. Āmju žāvēšanas laikā uz kaltes, kā arī izmetot to aiz borta, nedrīkst nostāties zem tikliem, kā arī starp tikliem un bortu.

76. Vētrainā laikā dalīt lomu uz izlices patenta aizliegts. Dalīšana jāizdara ar kvartropu brīvu galu izvērtu kuģa klāja uzbuves skritulim.

77. Izceļot lomu uz borta, vinča jāpalaiž lēnām, kamēr džilsons novilksies, tad ātrums jāpalielina un āmim izlienot no ūdens, vinča palaižama pilnā gaitā. Matrozim pie džilsona tekošā gala jātura štropes darba gals tīrs no ķinkiem un jāliek to uz vinčas veltna ne mazāk par 6—8 tekošā gala kārtām, lai novērstu tā iespīlēšanos. Smago lomu gadījumos, kā arī vētrainā un sala laikā, kārtu skaits palielināms. Džilsona un kaltes brīvus galus jāizver aiz borta cauri norobežotājam, kurš piestiprināts pie borta uzmalas.

78. Ja izceļot lomu pārtrūkst džilsons vai noraujas kravas tallas — rajons no fokmasta līdz vincai skaitās aizliegta josla.

79. Aizliegts nostāties starp bortu un āmi ar zivīm, ja tas uzcelts, jo pie zvalstīšanās āmis var nospīst cilvēku pie borta.

80. Pie zivju izliešanas no āmja stingri jāatceras, ka līdz ar zivīm var izkrist akmeņi, pacelti no jūras dibena, tamdēļ nostāties zem āmja stingri noliegts.

81. Tralu izlaižot un izceļot cilvēkiem, kas apkalpo trala durvis jāatceras, ka vejeris, tā šekele un griezeklis var atrauties, tamdēļ nedrīkst tuvojies lokām.

82. Tralu izlaižot un izceļot, aizliegts nodarboties ar blakus lietām, sarunāties, smēķēt, ēst, jo no tā atkarājas trala apkalpojošo cilvēku drošība.

83. Vakts stūrmaņiem un zivju apstrādāšanas meistariem ik dienas jāorganizē zivju apstrādāšanas darbu uz tralera, jāseko zivju apstrādāšanas iekārtas un tilpņu pareizam sanitari-techniskam stāvoklim.

84. Zivju kastu klāja dēļiem jābūt labi pielāgotiem savās līgždās un ar labu nostiprinājumu vētru laikā.

85. Zivju apstrādāšanas galdu apakšā jābūt aizturblankām cieši skarošām klāja dēļu ārmalas (lūku pusē). Galda staigāšana abu borta virzienā atstarpes dēļ starp aizturblankām un klāja dēļiem nav pielaižama, lai novērstu zivju apstrādājošo matrožu, apcirtēju un uzšķērdēju roku ievainojumus.

86. Blankas, uz kurām stāv zivis apstrādājošie matroži, stingri jānostiprina, lai tie nebūtu vaļīgi zvalstīšanās laikā.

87. Tilpņu platformu un apcirkņu daļiem jābūt cieši pielāgotiem uz statņiem, atbalstiem un spriestiem, jo iespējama spriestļu deformācija un zivju apcirkņu iebrukumi.

88. Zivis jāpasniedz apstrādāšanas galdā pareizi ar galvu uz galda pusi — apcirtējam. Pasniedzējs nedrīkst apkraut apcirtēju ar zivīm, lai neierobežotu apcirtēju kustības. Jūras asaru pasniegt ar rokām aizliegts.

89. Matrozim-apcirtējam pašam jāstumj apcirtās zivis tālāk pa galdu.

Apcirtēja kaimiņam aizliegts izņemt zivis no galvu cirtēja un saņemt no sacirtēja.

90. Lai nodrošinātu nepārtrauktu zivju uzšķēršanu, vakts stūrmanim jānozīmē par apcirtēju piedzīvojis darbinieks. Jauniestājušos uzšķērdējus nedrīkst likt par kaimiņu apcirtējam, lai izsargātos no roku traumām.

91. Matrožiem-uzšķērdējiem jāseko, lai to naži vienmēr būtu labi noasināti. Neass nazis var noslīdēt no zivs ādas un ievainot strādājošo rokas.

92. Sevišķa uzmanība jāveltī uzšķēržot jūras asari. Tā spuru dūrieni var bīstami ievainot rokas.

93. Pēc zivju novākšanas un pirms trala izcelšanas jānotīra klājs zem zivju apstrādāšanas galda no zivju atliekām, galvām un jānolaista ar aizborta ūdeni. Sevišķi rūpīgi jānotīra klājs vinčas rajonā, jo strādājot ar tralu, cilvēki var paklupt, ja klāja virsma gluma, jeb vai kājas paslīd uz kāda zivju atkrituma.

94. Palīgvakts darbība pie zivju apstrādāšanas galda, kad izlaiž vai ieviek vejerus un troses (kabeļus), atļauta vienīgi klusā laikā ar nosacījumu, ka negadījumu novēršanai, galvu apcirtējam jānostājās tuvāk kuģa vidum, bet uzšķērdējam, kas stāv zivju apstrādāšanas galda otrā galā, jāiekāpj zivju kastē.

95. Palīgvakts darbība pie zivju apstrādāšanas galda, kad izlaiž vai ieviek vejerus un troses (kabeļus), noliegta, jo pie zvalstīšanās cilvēki var iekļūt centralajos skrituļos.

96. Darbība pie zivju apstrādāšanas galda, trala izcelšanās laikā, sākot ar žņauga štopes ievilkšanas līdz beidzamā loma izcelšanai — aizliegta.

97. Akmeņus, izceltus no jūras dibena, droši jānostiprina un jāizsviež jūrā ar vinču. Novākt akmeņus tuvu pie ejošiem vejeriem aizliegts.

Visi pārējie kuģa darbi izdarāmi saskaņā ar šo noteikumu iepriekšējam nodaļam.

XVI. DROŠĪBAS TECHNIKA VAĻU MEDĪBU KUĢOS

Drošības tehnikas noteikumi vaļu medību kuģos attiecībā uz mehanismu un katlu kopšanu analogiski vispārējiem noteikumiem uz visiem citiem kuģiem, izņemot dažas īpatnības attiecībā uz vinčas darbību, amortizācijas iekārtu un lielgabalu apkalpošanu.

1. Vaļu medību kuģa visa komanda pirms ieguves sākuma jāinstruē un jāiepazīstina ar drošības tehnikas noteikumiem un ar pasākumiem cilvēku glābšanai uz ūdens.

2. Smēķēšana uz bakas, sevišķi lielgabalu izlādējot, kā arī rūpnieciskās tilpnes municijas glabātuvē stingri noliegta.

3. Municija jāuzglabā īpašā skapī, rūpnieciskā tilpnē. Rūpīgi ietītas vatē granatu un lielgabalu kapsulas jāglabā īpašās kastēs.

4. Pirms ieguves sākuma kapteinim un harpunierim personīgi jāpārbauda takelažu bloku, amortizācijas iekārtas, vinčas un lielgabalu stāvokli.

5. Amortizācijas iekārtu pārbaudot, jāpievērš uzmanība visu atspēru, atsaišu un amortizācijas troses labam stāvoklim.

6. Amortizācijas trosi, kurai būtu saredzami bojājumi un lūzumi, pielietot aizliegts.

7. Pirms sesonas sākšanas un aiziešanas jūrā, vinčai un blokiem jābūt speciāli pārbaudītiem.

8. 2 metru augstumā no pārejas tiltiņa līnijas apakšējam gaitas blokam jābūt norobežotāju trosēm, lai bloks nogrimstot no vaļa smaguma neievainotu cilvēku uz klāja.

9. Medību laikā neviens no kuģa komandas locekļiem nedrīkst uzturēties uz bakas, lielgabalu tuvumā, izņemot harpunieri.

10. Atgriežoties no ieguves un pienākot bazei, lielgabals noteikti jāizlādē un harpunas granāta jāizskrūvē ārā.

11. Pirms granātas noskrūvēšanas harpunai, tās vītne jāieelļo ar solidolu, lai pulveris neuzliesmotu no berzes.

12. Pielādētais lielgabals jāapgriež un jānosprosto tādā stāvoklī, lai granāta būtu vērsta uz jūras pusī jeb sānvirzienā bortam pāri.

13. Lielgabalu kapsele jāieskrūvē tikai pēc lielgabalu pielādēšanas.

14. Medību sākuma brīdī, dzelkšņa ķēdīte jāsavieno ar lielgabalu kapseli un pēc medību beigām harpunierim ķēdīte jānoņem un harpunas lielgabals jānosprosto, lai lielgabals būtu vērsts uz jūru, pūpes vai borta virzienā.

15. Medību laikā komandai uz kuģa jāseko šāvienam un harpunas lidojumam. Rikošetu gadījumā, kad harpuna atsitoties

ķetnām pret vaļa ķermeni uzlec gaisā, granata sprāgst gaisā un tās šķēpeles lido uz visām pusēm, tad visi komandas locekļiem, kas atrodas uz klāja, ātri jānogulstas kuģa ķermeņa daļu aizsegā.

16. Šaujot uz vali tuvumā, jāšauj piesardzīgi, lai harpuna ne-skārtu kuģa borta uzmalas.

17. Šāviena laikā pie vinčas aizmuriem jābūt obligāti diviem cilvēkiem, kuriem ātri un noteikti jāizpilda harpuniera komanda. Vinča jāizslēdz, lai tās veltnis varētu griezties brīvgājienā.

18. Ievainoto vali «izvadādot», diviem matrožiem, kas rūpnieciskā tilpnē saliek harpuntos, jāstrādā sevišķi uzmanīgi.

Viņiem uzmanīgi jānoklausās klāja pavēles un komandas, valim raustoties, kad tiek izdota komanda «Sargies», matrožiem ātri jāatlec sānis, lai izbēgtu no aizraušanas ar iziaizāmo harpuntos.

Jāievēro, ka tādos gadījumos strādājošo cilvēku var aizraut ar harpuntoses duplinu-ķinķi un smagi ievainot.

XVII. DROŠĪBAS TEHNIKA KRABJU ĶĒRĀJU KUĢOS.

Krabju ķērāju kuģos drošības tehnika pastāv tā pati, kas parastos transporta kuģos atbilstoši to daļām (mašīna, klājs un palīgierīces), izņemot specifiskas īpatnības, kas stāv sakarā ar krabju ieguvī un to apstrādāšanu uz kuģa.

Uz krabju ķērāju kuģa strādā rūpniecības strādnieki, kuriem nav speciālu jūrnieku zināšanu, tamdēļ kuģa administrācijai jāpievērš lielāka uzmanība sekojošam:

1. Visāda veida mehānismu un pārvalu kustošām daļām jābūt nosegtiem attiecīgiem pārvalkiem.

2. Tvaika un karstu ūdens cauruļvadi jāizolē, jānosedz ar asbestu un jāapšuj ar buru audeklu; cauruļvadi uz klāja vēl papildus norobežojami režģotiem metāla apvalkiem.

3. Pirms loma vai kuttera pacelšanas visas vinčas jāsasilda un jāpārbauda trosu, šķenteli, kāšu, bloku, izliču (krāvkoku), štopu vai krāvu tīklu (krabju izcelšanai) stāvokli.

4. Vinčām jāstrādā vienmērīgi, bez raustišanās.

5. Pacelt vai nolaist kuterus ar kravu noliegt.

6. Pacelt vai nolaist peldošus līdzekļus atļauts tikai zem vecākā palīga jeb kā izņēmumu, zem vakts palīga vadības.

7. Peldošo līdzekļu pacelšanas vai nolaišanas laikā, kā arī nolaižot un izceļot krātiņus ar vārītu krabi aizborta atdzesēšanai, aizliegts staigāt gar darba vietu, iekams kuteris vai krātiņš tiks nostādīti novietnē.

8. Aizliegts uznest tiklus pa noejām uz pleciem un nomest tās no kaltes uz klāja.

9. Noejas jānoklāj ar mašām jeb niedru pītnēm, lai novērstu slīdēšanu.

XVIII. DROŠĪBAS TEHNIKAS NOTEIKUMI PIE DARBA AR SAVELKAMIEM VADIEM.

1. Katrs no jauna uzņemtais darbā ar savelkamiem vadiem jāiepazīstina ar šiem drošības tehnikas noteikumiem.

2. Kuģa kapteinis nedrīkst pieļaut darbā ar savelkamiem vadiem personas, kas nav iepazinušās ar šiem drošības tehnikas noteikumiem.

3. Papildus iepazīstināšanai ar šiem noteikumiem administratīvi tehniskam personālam jāorganizē drošības tehnikas instruktaža, personīgi paskaidrojot strādājošiem uz vietas un demonstrējot drošas darba organizācijas un personīgas profilakses piemērus.

4. Visās apdraudētās vietās obligāti jāizkar plakati un brīdinoši uzraksti.

5. Drošības tehnikas noteikumi un plakati jāpastāda strādājošo nacionalās valodās.

6. Strādājošie jāapgādā ar atbilstošu (pēc normām) specapgērbu un aizsargierīcēm, kuras tiem obligāti jālieto darbā.

7. Uz kuģa jābūt pietiekamā daudzumā glābšanas līdzekļiem, visu uz kuģa atrodošos cilvēku apgādei.

8. Visi strādājošie ar savelkamiem vadiem jāiepazīstina ar pasākumiem glābšanai uz ūdens.

9. Uz kuģa jābūt medikamentu aptiekai, kas nodrošina pirmo palīdzību negadījumos.

10. Pirms darba sākšanas ar savelkamo vadu, jāpārbauda ceļamo ierīču un kustīgu mehānismu stāvoklis. Sevišķa uzmanība jāvērs tālļu nostiprinājumiem, bloku un trosu stāvoklim (trosēm nedrīkst būt pārrautu grīstu un stipri iedauzītu vietu) un lai vinčas, notbēmes un tml. būtu kārtībā.

Visi ceļamie mehānismi un to piederumi ne retāk kā ikgadus jāpārbauda (saskaņā ar pastāvošiem noteikumiem), un jāapgādā pārbaudes aktiem.

11. Nedrīkst uz tālļām celt smāgumus, kas pārsniedz tālļu darba slodzi. Komandai jāzina ceļamo mehānismu pieļaujamo robežslodzi.

12. Kuģa klājs nedrīkst būt slidens un uz tā nedrīkst palikt zivju gļotas, tauki u. tml.

13. Vada salikšana uz bakas platformas jāizdara rūpīgi, lai vads nesapītos pie izmešanas.

14. Brauciena laikā, velkot vadu laivu, atstāt tanī cilvēkus kategoriski aizliegts.

15. Aizliegts uzstādīt vadu laivu šķērsām vadu izmešanas virzienam un nosiet vadu galus tieši pie soliem, neizverot pūpes klizei cauri.

16. Ja vadu laivai ir sūce, aizliegts to pielaiest lietošanai, neapgādājot ar ūdens smelšanas līdzekļiem, papildus airēm un glābšanas vestēm.

17. Strādājot laivā pie vadu izmešanas, vienam no matrožiem jānovelk padotas savelkamās tauvas kare un bez kavēšanās jānostiprina tauva laivā.

18. Pie savelkamā vada izmešanas izlāgot to atļauts vienīgi pēc kuģa mašīnas apturēšanas.

19. Izmetot vadu aizliegts uzturēties uz grozāmās platformas.

20. Aizliegts nostāties trosu starpā, kas iet no atveramiem blokiem pie vinčas.

21. Ja būtu vajadzīgs pieturēt no laivas vada augšējo vadlīni, nedrīkst pielaiest laivas sānsveri.

22. Ievelkot tauvu vinča palaižama tikai pēc mazākais divu kārtu uzlikšanas uz veltņa.

23. Noņemt trosi no vinčas veltņiem atļauts vienīgi 0,5 metru atstatumā no tiem.

24. Ievelkot vadu nav pielaižams, ka viens un tas pats cilvēks vadītu vinču un ievilktu tauvu no vinčas veltņa.

25. Velkot ar rokām līnes un ievelkot tauvu, jālieto brezenta vai ādas cimdi.

26. Ievelkot tauvu no vinčas veltņa, jānostājas ne tuvāk par divi soļiem no vinčas.

27. Pie gredzenu izcelšanas aizliegts stāvēt apakš tajlām no borta puses.

28. Vinçai strādājot aizliegts ar rokām labot tauvu uz vinčas veltņa.

29. Ja vadu gredzeni priekšlaicīgi ceļas uz borta margsienu savelkamās troses nelīdzenumu dēļ, defekti novēršami tikai pēc vinčas apturēšanas. Gredzenus jāizceļ tikai ar tajlām. Izcelt gredzenus ar rokām kategoriski aizliegts.

Aizliegts:

a) trosu ievilkšanas laikā ar vinču, kad trosē nostiepta, noņemt no kravkoka izlices atveramo bloku, vērt vaļā atveramā bloka vaigu, kā arī stāvēt uz kuģa borta uzmalas;

b) ievelkot vadu, stāvēt uz apakšējās vai augšējās vadlīnes, vai uz tīkla klātnes grozāmās platformas tiešā tuvumā;

- c) kuģa atvilkšanai izmest enkuru no laivas pāri bortam;
- d) izvelkot vadu ar vada vilcējmašīnu, aizliegts nostāties uz-
ejošai vada grīstei virsū;
- e) vada vilcējmašīnām strādājot, pielāgot un virzīt linumu un
pārējās vadu daļas starp vilcējmašīnu velkmes veltniem;
- f) atraisīt noejošo vada grīsti, ja tā tinas velkmes veltnim
virsū, kad mašīna nav palaista.

30. Saņemt noejošo vada grīsti drīkst nostājoties ne tuvāk
par 0,5 m no mašīnas velkmes detaļām.

31. Darbam izbeidzoties, kad kuģis brauc uz ostu, jāapskata
visas kravas ceļamās ierīces un takelaža, lai nekavējoties pie-
teiktu ostā atrastos bojājumus un novērst tos līdz nākošam brau-
cienam.

XIX. DARBS AR DREIFEJOŠIEM TĪKLIEM.

1. Visi no jauna uzņemtie darbā ar dreifējošiem tīkliem jāie-
pazīstina ar šiem drošības tehnikas noteikumiem, kuri tiem saistoši pie darba.

2. Kuģa kapteinis nedrīkst pieļaut darbā ar dreifējošiem tīk-
liem personas, kuras nav iepazinušās ar šiem noteikumiem.

3. Papildus iepazīstināšanai ar šiem noteikumiem administra-
tīvi tehniskajam personālam jānoorganizē drošības tehnikas
instruktaža, personīgi paskaidrojot strādājošiem to pienākumus
un demonstrējot drošas darba organizācijas un personīgas pro-
filakses piemērus.

4. Visās apdraudētās vietās jāizkar plakati un brīdinoši uz-
raksti.

5. Drošības tehnikas noteikumi un plakati jāpastāda strādā-
jošo nacionalajās valodās.

6. Strādājošie jāapgādā ar atbilstošu (pēc normām) specap-
ģērbu, aizsargierīcēm un glābšanas līdzekļiem.

7. Visi strādājošie ar dreifējošiem tīkliem jāiepazīstina ar
pasākumiem glābšanai uz ūdens.

8. Uz kuģa jābūt medikamentu aptiekai, kas nodrošinātu
pirmo palīdzību negadījumos.

9. Pirms dreifējošas zvejas sākuma visas ceļamās ierīces
(vinčas, roli, atveramie bloki utt.) un velkmes tauvas rūpīgi jā-
apskata. Ievērotie bojājumi nekavējoties jāizlabo. Par apskates
rezultātiem jāpastāda īpašs akts.

Ne retāk kā ikgadus jāizdara atkārtota pārbaude.

Piezīme. Pārtrauktas grīstes un stipri iedauzītas vietas trossēm nav pielaižamas.

10. Pirms darba sākuma jāpārbauda rolu, bloku un velkmju tauvu stāvoklis.

11. Dreifejošu tīkla iekārtu nolaižot, vadlinumu galu nostiprinātājam — matrozim laikus jāpārnes galus pāri matrozim, kas nolaiž tīkla apakšējo vadlīni.

12. Tīklus nolaižot aizliegts nostāties uz vadoša gala buchtas vai tās iekšienē.

13. Labojot vadoša gala kārtas uz vinčas veltņa, tā jāaptur.

14. Ja nolaižot dreifejošu iekārtu, būtu jāatrasa tīkli, tad vajaga pirms tā nostiprināt vadošo galu.

15. Pie aizborta darbiem (tīklu atbrīvojot no borta u. c.) strādājošais jāapjož ar tauvu, kuras brīvais gals nostiprināms pie kāda nekustīga atbalsta uz kuģa.

16. Aizborta darbi jānovēro īpaši nozīmētam cilvēkam, apgādātam ar glābšanas rīņķi.

17. Pēc dreifejošas iekārtas izmešanas beigām jāpārbauda, vai vadošais gals labi nostiprināts un tikai pēc tam drikst pie tā piestiprināt aiztura tauvu.

18. Apskatot dreifejošo iekārtu (ja vajadzīgs to atraisīt, izlāgot utl.) no laivas, nav pielaižama stipra laivas sānsvere. Uz laivas jābūt glābšanas līdzekļiem.

19. Izceļot dreifejošo iekārtu, ja nevar savlaicīgi atsiet vadošo galu linumu, vajaga apturēt vinču un pēc tam atsiet linumu vaļā.

20. Ievelkot vadošo galu no vinčas veltņa, matrozim jānostājas ne tuvāk par divi soļiem no vinčas.

21. Ja būtu vajadzība izlaist vadošo galu, lai atraisītu tīklus, tad matrozis, kurš stāv pie linuma atlaišanas, nedrīkst pieturēties ar rokām pie vadošā gala.

22. Paceļot tīklus žāvēšanai kravkoka izlicē, vajaga rūpīgi nosiet galu pie vinčas klampas.

XX. DARBS AR DVĪŅU VADIEM UN MUTIŅIEM.

1. Tāpat kā pārējos kuģos, katrs zvejas matrozis vai komandas loceklis, jauniešajies uz kuģa darbam ar dvīņu vadiem vai mutiņiem, jāiepazīstina ar drošības tehnikas noteikumiem zivju rūpniecības flotē, un papildus tam ar noteikumiem darbā ar dvīņu vadiem un mutiņiem.

2. Visi strādājošie jāapgādā ar atbilstošu specapgērbu un aizsarga ierīcēm, kuri obligāti jāpielieto darbā.

3. Visa kuģa komanda jāapgādā glābšanas līdzekļiem.

4. Visiem strādājošie ar dvīņu vadiem un mutiņiem jāiepazīstina ar pasākumiem glābšanai uz ūdens.

5. Izmetot vadu no vadulaivām (divu laivu nozvejas metode) ar iekrautiem taņis vadiem (savelkamais vads), matrožiem nostāties uz vada aizliegts.

6. Strādājot laivā pie vada izmešanas, vienam no matrožiem jānovelk savilces tauvas kare un nekavējoties jānosien tās gals laivā.

7. Nolaižot un izceļot vadus, aizliegts nostāties uz tīkla klātni.

8. Izceļot vadus nav pielaižams, ka viens un tas pats cilvēks vadītu viņču un ievilkta tauvu no viņčas uz veltņa.

9. Ievelkot tauvu aizliegts uzturēties starp ievelkamo tauvu un margsienu.

10. Viņņainā laikā ievelkot tauvu vai tauvai stipri nostiepjoties, viņča uz laiku jāaptur, vai jāsamazina ievilkšanas ātrums tauvas izstiepes samazināšanai.

11. Izkraujot lomu motorvelkonī, jāraugās, lai vadulaivas spieģelis neskartu motorlaivas borta.

12. Uz vadulaivām vai kārbas borta aizliegts turēt rokas iekams tās atrodas pie kāda cita peldoša līdzekļa borta.

13. Pirms darba ar mutiņu jāpārbauda tītuves (koilera) kārtības stāvokli.

14. Izmetot mutiņu vai seinervadu, aizliegts nostāties izlaidzama posma buchtām blakus, un jo vairāk iekāpt buchtu vidū, uz posmiem vai uz vada.

15. Nepareizi izmetamā vada vai posma labošana pielaidzama tikai kuģim pilnīgi apstājoties.

16. Abiem kuģiem sabraucot vadu celšanai jāizliek fenderes.

17. Kuģiem satauvojoties, aizliegts pārkāpt no viena kuģa uz otru pirms galīgas piesiešanas.

18. Pirms vejeru posmu ievilkšanas, nometot tā galu no slīdrāgiem, aizliegts uzturēts starp slīdrāgiem un kuģa margsienu, kā arī ievelkot mutiņu tauvas aizliegts uzturēties starp viņču un darba borta.

19. Ievelkot posmu no viņčas veltņa, matrozim jānostājas ne tuvāk par 1,5 m no viņčas.

20. Vadu posmu un mutiņu ievilkšanu no viņčas veltņa un vienlaicīgu to sakailēšanu nedrīkst veikt viens un tas pats matrozis.

Citos gadījumos, kā par piemēram mehanismu, velkmes un kravas ierīču kopšanu, to stāvokļa uzraudzīšana utl. jārikojas analogiski augšminētajiem noteikumiem citu ieguves tipu kuģos.

XXI. PSRS ZIVJU RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMU UN KUĢA PERSONALA TIESĪBU UN PIENĀKUMU NOLIKUMS ATTIECĪBĀ UZ DROŠĪBAS TEHNIKAS, DARBA AIZSARDZĪBAS UN RŪPNIECISKĀS SANITARIJAS DARBA ORGANIZĒŠANU UN IZPILDĪŠANU.

Kuģa kapteinim (un kuģa vecākam) uzlikts par pienākumu:

1. Visu vajadzīgo drošības tehnikas pasākumu ieviešana kuģa remonta un ekspluatācijas laikā.

2. Savlaicīga pieteikuma sastādīšana drošības tehnikas sanitarijas pasākumu izvešanai un vienošanās noslēgšana par to ar kuģa komiteju.

Piezīme. Pasākumus, kuri prasa kapitalieguldījumus, nodrošina ar finansēšanu un izpilda, izdarot kuģa remontu.

3. Kuģa komandas apgādes nodrošināšana ar specapgērbu un aizsargierīcēm, saskaņā ar pastāvošām normām.

4. Rūpīgas uzskaites un rūpnieciska traumatisma reģistrācijas organizēšana, saskaņā ar pastāvošajiem likumiem, ar katra traumas gadījuma obligātu reģistrāciju vakts žurnālā.

5. Darba vietu un dzīvojamo telpu nodrošināšana ar apgaismojumu un vēdināšanu, atbilstoši pastāvošiem noteikumiem.

6. Kuģa personala sastāva instruēšana drošām darba metodēm tieši pie darba vietām un personīga vai caur vecākiem palīgiem kuģa komandas drošības tehnikas noteikumu zināšanas pārbaude.

7. Drošības tehnikas dienesta instrukciju izstrādāšana un sastādīšana.

8. Nepieļaut darba personas, kas nav instruētas drošām darba metodēm.

9. Visu drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitarijas pasākumu izvešana vecākā palīga un vecākā mehaniķa spēkiem, atbilstoši rūpniecības darbiem un kuģī esošo mehānismu tipiem un konstrukcijai, kā arī tieša rīcība aizsargāšanai no nelaimes gadījumiem.

10. Kuģa kapteinis un kuģa vecākais atbildīgi par tiem uzlikto drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitarijas pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaimes gadījumiem, kuri notika viņu, šajā nolikumā paredzēto, pienākumu neizpildīšanas dēļ.

Kapteiņa vakts palīgiem uzlikts par pienākumu:

1. Aizborta darbu pareizas organizācijas un drošības vadība un uzraudzība, dažāda klāja iekārtojuma un smaguma celšanā un ie- un izkraušanas darbos pielietojamo ierīču drošais tehniskais stāvoklis.

2. Vakts laikā katras ierīces kārtīga stāvokļa un mehāniskas iekārtas un tās norobežojumu droša stāvokļa sistematiska apskate, saskaņā ar drošības tehnikas noteikumiem.

3. Aizsargierīču un specapgērba pareiza un savlaicīga pielietošana strādājošajiem.

4. Pietiekami dabīga un mākslīga apgaismojuma nodrošināšana, kā arī bezklūmīgas vēdināšanas ietaišu darbības uzraudzība darbu izpildīšanas vietās.

5. Vakts sastāva instruēšana par drošām darba metodēm.

Kapteiņa vakts palīgs atbildīgs par tam uzlikto drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaimes gadījumiem, kuri notika viņa šajā nolikumā paredzēto pienākumu neizpildīšanas dēļ.

Kuģa vecākajam mehaniķim uzlikts par pienākumu.

1. Tieša vadība visu drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas prasību izpildīšanā, pastāvīga uzraudzība par mehānismu un norobežojumu kārtīgu stāvokli, kā arī mašīnu, darba galdu un ceļamo ierīču pareizu ekspluatāciju.

2. Uzraudzība par katlu, tvaikvadu, elektroiekārtas, ceļamo ierīču un zemspiediena darbojošos tvertņu kārtīga stāvokļa nodrošināšanu un noformēšanu, kā arī to pārbaudi noteiktos termiņos.

3. Instruktažas pasniegšana apkalpošam personālam par mašīnu iekārtas pareizu un drošu apkalpošanu.

4. Uzraudzība par tīrības un sanitāri-higienisku darba apstākļu nodrošināšanu mašīnu katlu mājās.

5. Uzraudzība par strādājošo apgādes nodrošināšanu ar specapgērbu un aizsarga ierīcēm un to pareizu pielietošanu strādājošajiem.

6. Visu izsargāšanās pasākumu vadīšana cīņā pret nelaimes gadījumiem, kuģa ekspluatācijas laikā, kā arī izdarot remonta darbus.

Vecākais mehaniķis atbildīgs par tam uzlikto drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaimes gadījumiem, kuri notika viņa šajā nolikumā paredzēto pienākumu neizpildīšanas dēļ.

Vakts mehaniķim uzlikts par pienākumu.

1. Tieša vadība un uzraudzība par viņam uzticēto norobežojumu un mehānismu kārtīgu stāvokli, uzraudzība par darba izpildīšanas pareizību, par tīrību mašīnu-katlu mājās.

2. Vakts sastāva instruēšana par drošām darba metodēm un

uzraudzība par noteikto drošības tehnikas instrukciju un noteikumu izpildīšanu strādājošo vidū.

3. Uzraudzība par vakts sastāva pareizu un savlaicīgu specapģērbu un aizsargierīču pielietošanu.

4. Vakts laikā ikkatras ierīces sistematiska apskate, kā arī uzraudzība par mehāniskās un elektrotehniskās iekārtas un norobežojumu kārtīgu stāvokli, saskaņā ar drošības tehnikas noteikumiem.

Vakts mehāniķis atbildīgs par tam uzlikto drošības tehnikas pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaimes gadījumiem, kuri notika viņa, šajā nolikumā paredzēto, pienākumu neizpildīšanas dēļ.

Zvejnieku ostas priekšnieka pienākumi.

1. Sistematiska vadība, uzraudzība un kontrole par drošo darba apstākļu radīšanu ostā, kā arī visās viņam padotajās saimniecībās.

2. Nepielaist rūpn. fin. plānā darba apstākļu uzlabošanai un drošības tehnikai asināto līdzekļu izdošanu citām vajadzībām, nodrošinot attiecīgu kontroli un līdzekļu efektīgu izlietošanu.

3. Organizējot uzņēmumu strādnieku bezpārtraukuma apgādi ar attiecīgu specapģērbu un specuzturu pēc noteiktām normām.

4. Nodrošināt mērķtiecīgu zinātniski-pētniecības darbam atvēlēto līdzekļu izlietošanu un virzīt izgudrotāju racionalizatoru domu svarīgāko kaitīgo momentu izskaušanai ražošanas procesos, cīnoties par rūpnieciskā traumatisma samazināšanu un darba apstākļu uzlabošanu.

5. Nodrošināt steidzošu, saistītu ar ražošanu, nelaimes gadījumu, kā arī krasta ierīču un mehānismu avariju izmeklēšanu un nekavējoties izdarīt vajadzīgus pasākumus to novēršanai ostā.

6. Uzlikt disciplinārus sodus drošības tehnikas noteikumu pārkāpējiem vai nodot lietu izmeklēšanas orgāniem atkarībā no pārkāpuma smaguma. Izteikt atzinību un apbalvot padotos darbiniekus par to sasniegumiem darba apstākļu uzlabošanas un ražošanas traumatisma samazināšanas laukā.

Zvejnieku ostas galvenajam inženierim uzlikts par pienākumu.

1. Vajadzīgo drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas pasākumu ieviešanas vadība un uzraudzība visas ostas darbības nozarēs.

2. Ikgadus sastādīt darba apstākļu uzlabošanas nomenklatūras pasākumu darba plānu un tml.

3. Asignetus līdzekļus darba apstākļu uzlabošanai un drošības teknikai izlietot tiešas vajadzības robežās, atbilstoši saskaņotam ar arodbiedrības darba aizsardzības inspekciju darba plānam.

4. Drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas prasību izpildes uzraudzību, kā pie projektu izstrādāšanas, tā arī realizējot tos darba izvešanas laikā.

5. Kadru daļas un drošības tehnikas inženiera darbības vadība iecirkņu un cechu administratīvi-techniskā personāla kvalifikācijas celšanā drošības tehnikas un darba aizsardzības laukā, kā arī strādnieku apmācības nodrošināšana drošām darba metodēm.

6. Attiecīgo iecirkņu un saimniecības priekšnieku izstrādājamo drošības tehnikas instrukciju apstiprināšana, kā arī šādu instrukciju esamības kontrole visos ražošanas iecirkņos.

7. Ražošanas traumatisma uzskaites organizēšanas kontrole, saskaņā ar pastāvošajiem likumiem.

8. Pareizas strādnieku instruēšanas kontrole drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas jautājumos.

9. Darba apstākļu uzlabošanas un drošības tehnikas pasākumiem asināto līdzekļu pareiza un taupīga izlietošana.

10. Krasta ierīču un mehānismu, elektrosaimniecības, kā arī dienesta palīgflotes pareizas tehniskas ekspluatācijas un kārtīga tehniska stāvokļa nodrošināšanas kontrole.

11. Krasta ierīču, mehānismu un ostas būvju avariju, kā arī ražošanas traumatisma iemeslu noskaidrošanas darba vadība un savlaicīgu profilaktisku soļu spēšana.

12. Tieši padota ostas priekšniekam inženier-techniskā personāla priekšā stādīšana tam, saukšanai pie atbildības drošības tehnikas noteikumu pārkāpšanas gadījumos vai apbalvošanai par uzlabojumiem, sasniegtiem darba aizsardzības un drošības tehnikas laukā.

Ostas priekšnieks un galvenais inženieris atbildīgi.

1. Par tiem uzlikto drošības tehnikas, darba aizsardzības un rūpnieciskās sanitārijas pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaimes gadījumiem, kas notikuši šo pienākumu neizpildīšanas rezultātā.

2. Par pastāvošo drošības tehnikas, darba aizsardzības un rūpnieciskās sanitārijas noteikumu un likumu pārkāpšanu ar savu rīcību vai rīkojumiem.

3. Par nepareizu (nemērķtiecīgu) vai nepilnīgu darba aizsar-

dzībai, drošības teknikai un rūpnieciskai sanitarijai atvēlēto līdzekļu izlietošanu.

4. Par arodbiedrības tehniskās inspekcijas priekšrakstu neizpildīšanu.

5. Par vadības nenodrošināšanu drošības tehnikas instruktažas saņemšanā un tehniskā minimuma nolikšanā ostas darbinieku vidū.

Ostas mechanizācijas daļas priekšniekam uzlikts par pienākumu.

1. Visu vajadzīgo drošības tehnikas pasākumu ieviešana mehānismu, darba galdu un ierīču ekspluatācijā, kā arī to montāžā, demontāžā un remontā.

2. Katlu, tvaika vadu, gāzes generatoru iekārtas, ceļamo un transporta mehānismu, elektrotīklu un pārējās iekārtas, kā arī zem spiediena strādājošo aparātu un tvertņu kārtīga stāvokļa nodrošināšana un to noteiktos termiņos uzraudzība pārbaudei.

3. Enerģētisko (elektrisko, tvaika, hidraulisko) ietaišu, krasta mehānizācijas elektrosaimniecības, elektrotīklu un pārējās iekārtas uzturēšana drošā stāvoklī, kā arī visu drošības tehnikas prasību realizācija ostas enerģētiskās saimniecības laukā.

Piezīme. Ostās, kurās pastāv elektrogrupas vai elektrosaimniecības daļas, drošības tehnikas pasākumu nodrošināšana elektrostaciju, elektrosaimniecības, elektrotīklu, mehānismu barojošo iekārtu laukā tiek uzlikta elektrosaimniecības daļu un elektrogrupu priekšniekiem.

4. Spēka ietaises un mehānisko iekārtu apkalpojošo darbinieku instruēšana iekārtas apkalpošanas drošām metodēm.

5. Savā darbības laukā drošības tehnikas instrukciju un norādījumu sastādīšana.

6. Kontrole par nepielaišanu, pārslogot ceļamus un transporta mehānismus virs pielaižamās cēlspējas.

7. Krasta (siltuma) ietaišu un mehānismu avariju, kā arī ražošanas traumatisma gadījumu cēloņu un iemeslu noskaidrošana, kā arī savlaicīgu profilaktisku soļu sēršana.

Mehānizācijas daļas priekšnieks atbildīgs par šajā nolikumā paredzēto pienākumu neizpildīšanu, kā arī par nelaiemes gadījumiem, kuri notika drošības tehnikas noteikumu neizpildīšanas dēļ.

Ostas rajona ie- un izkraušanas iecirkņa priekšniekam uzlikts par pienākumu.

1. Visu drošības tehnikas rūpnieciskās sanitārijas prasību ieviešana, takelažas, inventāra, ceļamo un transporta mehānismu un iezogojumu, kuri pielietojami darbā, sevišķi ar ugunsnedrošām, sprāgstošām, ķīmiskām kravām — kārtīga stāvokļa pastāvīga uzraudzība.

2. Visu ražošanas procesu izstrādāšanas vadība, ievērojot drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas prasības.

3. Strādnieku un darba vadītāju instruēšana drošo darba izvešanas metožu jautājumos un kontrole par viņu zināšanu pārbaudi šajā laukā.

4. Uzraudzība par nepielaišanu pārslogot ceļamos un transporta mehānismus virs pielaižamās celtspējas.

5. Drošo darbu izvešanas metožu instrukcijas izstrādāšana un kontrole par visu darba vietu nodrošināšanu ar šīm instrukcijām.

6. Uzraudzība par strādnieku nodrošināšanu ar tiem pienākošajiem specapgērbu un aizsargu ierīcēm un to pareizu pielietošanu strādnieku vidū.

7. Kravas pareizas sakraušanas organizēšana, kas nodrošina noteiktu gabarītu un drošības noteikumu ievērošanu.

Iecirkņa priekšnieks atbildīgs par šo pienākumu izpildi, kā arī par nelaimes gadījumiem un avarijām, kas notika drošības tehnikas noteikumu neizpildīšanas dēļ.

Ostas galvenajam dispečeram uzlikts par pienākumu.

1. Ostas ie- un izkraušanas operāciju vadība.

2. Ostas diennakts maiņu plāna izpilde, ievērojot drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas prasības un noteikumus.

3. Dispečeru apspriedei pie ostas priekšnieka, diennakts maiņu ostas plāna projekta sastādīšana nākošajai diennaktij, ievērojot un norādot visas darba izpildes drošības prasības un soļus, kā arī savlaicīga šo plānu paziņošana iecirkņiem.

4. Ie- un izkraušanas darbu pārbaude uz vietas un novēroto drošības tehnikas noteikumu pārkāpšanas tūlītēja novēršana.

5. Iecirkņu operatīvo darbinieku un dispečeru personāla instruēšana ie- un izkraušanas darbu drošas organizēšanas jautājumos.

Ostas galvenais dispečers atbildīgs par norādītu, šajā nolikumā paredzētu pienākumu neizpildīšanu un sakarā to notikušajiem nelaimes gadījumiem.

Ostas un iecirkņa dežurejošam dispečeram uzlikts par pienākumu.

1. Ie- un izkraušanas darbu (ostā, iecirknī) operatīva vadība, pilnīgā saskaņā ar drošības tehnikas noteikumiem.

2. Uzdevumu-rikojumu sastādīšana (attiecīgi — iecirkņiem, brigādēm), pamatojoties uz diennakts maiņas plāna, norādot vajadzīgos drošības soļus ar ikreizēju obligātu brigadieru, krāvēju un dežurējošo mehānizatoru instruēšanu.

Piezīme. Krāvēju brigadieris atbildīgs par drošības tehnikas noteikumu ievērošanu darba laikā viņa brigādē.

3. Ostas drošības tehnikas inženiera informēšana pēc noteiktas kārtības par jaunu kravu ienākšanu ostā, specialu drošības pasākumu pielietošanai.

4. Ie- un izkraušanas darbu gaitas pārbaude uz vietas un tūlītēja novēroto drošības tehnikas noteikumu pārkāpšanas gadījumu novēršana.

5. Krāvēju brigadieru instruēšana par viņiem izdotā rīkojuma uzdevuma izpildes kārtību.

Ostas dežurējošais dispečers atbildīgs par augšminēto pienākumu neizpildīšanu un sakarā ar to notikušajiem nelaimes gadījumiem.

Darba vadītājam (vec. štauerim) un štauerim uzlikts par pienākumu.

1. Takelažas, inventara iekārtas un ie- un izkraušanas mehānismu kārtīga stāvokļa pastāvīga uzraudzība no viņu drošas ekspluatācijas viedokļa.

2. Kuģa vinču un kravu mehānismu vadītāju darba tieša un operatīva vadība pie kravas celšanas, pagriešanas un nolaišanas, kā arī krāvēju-štropētāju darbu vadība pie kravas iestropēšanas.

3. Aizsargierīču un aizsargiekārtas pareizas pielietošanas kontrole strādājošiem.

4. Visu drošības tehnikas un rūpnieciskās sanitārijas prasību ieviešana viņam uzdotos darbos.

5. Darba vietu tīrības un pareizas kravas izvietojuma uzraudzība uz krasta, kā arī kuģa tilpnēs.

6. Drošas darbu veikšanas noteikumu instruēšana, to faktiskās zināšanas un izpildes pārbaude strādniekiem.

7. Strādnieku savlaicīga apgāde ar specapgērbu.

Darbu vadītājs atbildīgs par nelaimes gadījumiem, kuri notika viņam uzdoto darbu gaitas laikā, šajā nolikumā paredzēto viņa pienākumu neizpildīšanas dēļ.

Noliktavas pārzinim uzlikts par pienākumu.

1. Pareizas kravas izvietojuma, pilnā saskaņā ar drošības tehnikas noteikumiem, pastāvīga uzraudzība, kā arī par drošības tehnikas noteikumu ievērošanu noliktavas darbos krāvēju vidū.

2. Noliktavas telpu tīrības un darba vietu pienācīgas apgaismošanas kontrole.

3. Noliktavas telpās un kravas izvietojumam pielietojamu take-

lažas, inventara ceļamu un transporta līdzekļu kārtīga stāvokļa un pareizas to pielietošanas kontrole.

4. Drošas darbu veikšanas noteikumu instruēšana, to faktiskas zināšanas un izpildes pārbaude strādniekiem.

Noliktavas pārzinis atbildīgs par šajā nolikumā paredzēto pienākumu neizpildīšanu un tādēļ notikušajiem nelaimes gadījumiem.

Uz kuģa notikuša nelaimes gadījuma cēloņu noskaidrošanai, kā arī varbūtējas tā atkārtošanas novēršanai, papildus aktam un negadījumu pilnīgam aprakstam ierakstītam kuģa žurnālā, PSRS Zivju rūpniecības ministrijas flotes baseinu inspektori sastāda īpašu «Steidzamu paziņojumu par negadījumu ar cilvēkiem» pēc klātpieliktās formas Nr. 12.

Šis paziņojums tiek sastādīts četros eksemplāros, no kuriem: pirmo eksemplāru nekavējoties jānosūta PSRS Zivju rūpn. min. flotes inspekcijai, otro — ūdenstransporta vietējam prokuroram, trešo eksemplāru jāpieliek avarijas vai negadījuma izmeklēšanas lietai, ko ved baseina flotes inspektors, bet ceturto eksemplāru jāuzglabā uz kuģa nelaimes un nāves gadījumu reģistrācijas žurnālam klāt.

PSRS ZIVJU RŪPNIECĪBAS MINISTRIJA

Steidzams paziņojums par nāves gadījumu ar cilvēkiem
nelaimes

Nr.

Sastāda flotes inspektors, saņemot ziņojumu par negadījumu un ne vēlāk par 3 dienām, 4 eksemplāros, no kuriem 1 eks. nekavējoties nosūtāms Zivju rūpniecības ministrijas inspektoram, 2. eksemplārs — ūdenstransporta prokuroram, 3. eksemplārs pieliekams avarijas izmeklēšanas lietai, 4. eksemplārs uzglabājams nelaimes un nāves gadījumu reģistrācijas žurnālam klāt.

1. Zivju rūpn. ministrijas flotes inspektors
(Uzņēmuma nosaukums)

..... inspektora uzvārds.

2. Uzņēmuma pilns nosaukums, kur notika negadījums

3. Ražošanas nozare

4. Uzņēmuma pilna adrese

15. Minēto nāves gadīju izmeklēšanas rezultātā ieteiktie pasākumi

16. Izmeklēšanas rezultātā saukti pie atbildības

(norādīt amatu un uzvārdu)

17. Nāve iestājusies nelaiemes gadījuma vietā jeb cietušais mira

(norādīt kur)

Paziņojums sastādīts 195..... g. «.....»

PSRS Zivju rūpniecības ministrijas baseina
flotes inspektors.

[0.25]

OBLIGĀTAIS EKSEMPLARS

210